

ŽIVA ZAJEDNICA

2,- DM · SRPANJ/KOLOVOZ – JULI/AUGUST 2000
D 2384 E · LIST HRVATSKIH KATOLIČKIH ZAJEDNICA · BROJ/NR. 7-8 (208)
MITTEILUNGSBLATT DER KROATISCHEN KATHOLISCHEN GEMEINDEN

LEBENDIGE
GEMEINDE

U Berlinu je 27.5.2000. otkriven spomenik
Marku Maruliću, ocu hrvatske književnosti

- Povjerenje
- Umišljeni ljudi
- Vjera koja ozdravlja
- Kroatien und ihre Diaspora

Lika se vraća kući

Ljetni prizor iz Like: žetva u Kosinju

Osmijeh za Isusa

◀ U svibnju i lipnju proslavljene su u mnogim našim zajednicama podjele sakramenta prve pričesti odnosno euharistije. Za prvi susret s euharistijskim Isusom valjalo se dugo pripremati. Osmijeh za Isusa prvopričesnice Klare Kružić iz Waiblingena samo je komadić radosti koju su prvopričesnici darovali svojim zajednicama i obiteljima.

▼ Prizor s manifestacije „Isusov dan“ u Berlinu, 20. svibnja 2000. Foto: Jozo Župić

◀ Pjesma za Isusa. Mlada HKM Main-Taunus/Hochtaunus priredila je u lipnju u Kelkheimu dječji festival pod nazivom „Mikrofon je vaš“

U OVOM BROJU

5 motrište

Anto Batinić • Europska
Hrvatska
Seoska liga i kolači

6 lika

Lika se vraća kući

9 vjera

Ante Vučković • Povjerenje

10 susreti

Hrvatska i Europa

14 reportaža

Hrvatini Daleković • Putovima
sv. Jakova

28 život

Marijan Markotić • Umišljeni
ljudi
Jozo Župić • Andeo
opuštenosti

31 kultura

Jozo Župić • Marulić u Berlinu

20 lebendige gemeinde

Ž. Čolić • Der Mythos „Mutter“ –
damals und heute

ŽIVA ZAJEDNICA LEBENDIGE GEMEINDE

60435 Frankfurt am Main
An den Drei Steinen 42
Tel. (0 69) 95 40 48-0
Fax (0 69) 95 40 48 24
E-Mail: kroatenseelsorge@t-online.de
zivazajednica@t-online.de

Herausgeber/
Izdavač: Kroatenseelsorge in Deutschland
Verantwortlich/
Odgovara: Josip Klarić
Chefredakteur/
Glavni urednik: Anto Batinić
Redaktion/
Uredništvo: Stanka Vildačković,
Antonia Tomljanović-Brkić,
Jura Planinc, Ivek Milčec,
Jozo Sladoja, Jozo Župić
Mitarbeiter/
Suradnici: Željka Čolić, Dijana Tolić, Alen Legović,
Marko Obert, Vlatko Marić
Layout: Ljubica Markovica
Lithos +
Seitenmontage: 64546 Mörfelden-Walldorf
Druck: Spenglers Druckwerkstatt GmbH
64572 Büttelborn
Jahres-
bezugspreis: DM 30,- incl. Porto (s postarinom);
za ostale europske zemlje: DM 40,-
za prekomorske zemlje: DM 60,-
Bankverbindung: Konto Nr. 129072 (BLZ 500 502 01)
bei der Frankfurter Sparkasse

Lika i more

Glavna tema ovog našeg ljetnog dvobroja je Lika – „naša dika“, kako pjesma veli. Povod za to je proglašenje ličke, odnosno gospičko-senjske biskupije, sa sjedištem u Gospiću. Prilika je to da se sjetimo nekada slavne ali i tragične prošlosti tog hrvatskog kraja te da s nadom bacimo pogled u ličku budućnost. Biskupija je osnovana prvotno iz crkveno-pastoralnih razloga. No, s biskupijom bi trebali živnuti svi osnovni segmenti života, osobito gospodarstveni i kulturni. Lika je iseljena i raseljena. Hrvatskom državnom neovisnošću ali i dolaskom biskupije krajnje je vrijeme da se Lika počne vraćati kući.

Nastupili su odmori. Mnogi naši iseljenici i radnici već su kod svojih kuća u domovini ili na moru. U vrijeme pisanja

ovoga teksta, koncem srpnja, vrijeme odlično služi. Štoviše, prevruće je. Najbolje osvježanje je kupanje u čistoj vodi Jadranskoga mora. Ne smiju nas zbuniti niti odvratiti klasične boljke hrvatskoga turizam (slabe ceste, loša usluga, visoke cijene). Na more treba ići, jer hrvatski turizam mora konačno početi funkcionirati. Na more treba ići i zato da se ukaže na propuste i pogreške u tom istom turizmu.

Ako još niste otišli na odmor, ponesite sa sobom i ovo izdanje našega lista. Uz odmor tijela, ide i odmor za dušu, a možete ga naći čitanjem izvrsnih tekstova naših suradnika. Ako ste već na odmoru, opet potražite naš i vaš list, jer će vas mnogi naši članci duhovno osvježiti na početku nove školske i radne godine poslije ljetnih praznika.

U svakom slučaju, sretan put i mirno more!

Uredništvo

Prijava za Opće izbore u BiH

Privremena izborna komisija, Odjel za glasovanje izvan zemlje, obavijestila je sve svoje partnere u inozemstvu, pa i Hrvatski dušobrižnički ured u Frankfurtu, o još jednim izborima u Bosni i Hercegovini. Ovoga puta se radi o Općim izborima, koji će se održati 11.11.2000. I te će izbore organizirati i nadgledati Misija OSCE-a. Na općim izborima birat će se Zastupnički dom odnosno Skupština države Bosne i Hercegovine, Skupština Republike Srpske i Zastupnički dom (hrvatsko-muslimansko-bošnjačke Federacije BiH, predsjed-

nik Republike Srpske te parlamenti u 10 kantona (županija) Federacije. Za sudjelovanje na Općim izborima putem pošte u inozemstvu treba se registrirati ili potvrditi registraciju. OSCE šalje svakome tko je već registriran obrazac za registraciju na kućnu adresu. Taj obrazac, kao i svi podaci o Općim izborima, može se naći na internetu: www.oscebih.org ili ga se može tražiti na telefon: 00387/71/29 24 05, fax. 29 24 14, e-Mail: ocvinfo@oscebih.org (adresa: OSCE, Obala Kulina bana 11, BiH 71000 Sarajevo).

Molimo za oprost

Na posebni način molimo za oprost siromašne i gladne, ranjene u duši i tijelu što nismo na vidljiviji i učinkovitiji način s njima dijelili svoj kruh i druga dobra.

Molimo za oprost sve radnike i radnice, jer nismo jasnije i odlučnije, pa i u obliku štrajka sudjelovali u njihovoj borbi za radno mjesto, za socijalno osiguranje i za adekvatnu plaću.

Molimo za oprost sve žene, jer nismo pravodobno i u dovoljnoj mjeri vidjeli njihovu diskriminiranost u društvu, Crkvi i u našim zajednicama.

Molimo za oprost sve koji su postali žrtvama lažnog kršćanstva,

lažnog domoljublja i lažnog hrvatstva, kao i sve one koji su krivim svjedočenjem tih vrijednosti dovedeni na stranputice u čemu su sudjelovali i neki članovi naših zajednica.

Opraštajući svima i ujedno moleći za oprost, kajemo se pred vama i pred Gospodinom jer nismo djelovali i govorili kada je trebalo, sputani različitim krivim obzirima i strahovima.

Priznajemo svoje grijehe, ali se uzdamo u pomoć Božjeg Duha i u zagovor Svetog Oca Franje da bismo u svijetu i pred vama mogli ostvariti poslanje mirotvoraca i ljudi najbližih svima koji su u potrebi.

Vijeće franjevačkih zajednica Hrvatske i BiH, Makarska 16.5.2000.

- U Postirama na Braču održana je početkom lipnja po peti put manifestacija pod nazivom Nazorovi dani, posvećena poznatom hrvatskom pjesniku Vladimiru Nazoru.
- U Gračacu, u kojem živi veliki broj hrvatskih izbjeglica i prognanika iz BiH, 10. lipnja je utemeljena najmlađa podružnica HKD „Napredak“ u Hrvatskoj.
- Predsjednik HKD „Napredak“ dr. Franjo Topić sudjelovao je 1. lipnja u Hamburgu na Katholikentagu u jednoj diskusiji o odnosu kršćana i muslimana. Hamburška podružnica „Napredak“, koje je predsjednica Dragana Lovrinović, sudjelovala je u oblikovanju programa „Slavlje kultura i naroda“. U tom sklopu održana je izložba kipara Luke Maroševića, nastupila je folklorna skupina, a bilo je tu i hrvatskih gastronomskih specijaliteta.
- Katholikentag, Katolički dan, 94. po redu, održan je po prvi puta u dijasporskom Hamburgu (samo 10% katolika) od 31. 5. do 4. 6. 2000. Bio je snažno ekumenski obilježen. Već 2003. obje Crkve (katolici i evangelici) priređuju zajednički ekumenski „Dan Crkava“ u Berlinu.
- U Daruvaru je 11. 6. za episkopa slavonske eparhije ustoličen dosadašnji australsko-novozelandski episkop Sava. Ustoličenju je bio nazočan i srpsko-pravoslavni patrijarh Pavle, koji je tom prigodom izjavio: „Vi živite u Hrvatskoj, u zemlji i kraju u kojemu sam i ja rođen i odrastao s narodom koji je u većini rimokatoličke vjere, a s kojom mi pravoslavni imamo toliko zajedničkoga. Zato vas molim da se vide vaša dobra djela, budite dobri radnici, dobri susjedi, ispunjavajte građanske dužnosti i poštuju zakone koji vrijede u ovoj zemlji“.
- U Križevcima je 11. lipnja, na blagdan Svete Trojice po grkokatoličkom kalendaru, proslavljen Euharistijski kongres Križevačke biskupije.
- Na blagdan sv. Ante u Drnišu je proslavljen Euharistijski kongres Drniškoga dekanata. Misu je predvodio šibenski biskup Ante Ivas.
- I u vrhbosanskoj nadbiskupiji slavljani su tijekom lipnja euharistijski kongresi u više dekanata (Sarajevo, Travnik, Ulice kod Brčkog, Odžak, Osova, Kiseljak, Oštra Luk Bok, Breške).
- U Zagrebu je izabrana nova uprava hrvatskih salezijanaca: don Ambrozije Matušić (provincijal), don Ivan Marijanović (prov. vikar), don Josip Stanić (ekonom) te savjetnici don Josip Krpić, don Rudi Paloš i don Niko Tunjić.
- U Pećniku kod Modriče tek je pokrivena crkva koju su četnici srušili u ratu, ali je „inspekcija opštine Vukosavlje“ hoće srušiti jer navodno nema građevinske dozvole. Ta dozvola stoji silno novca, ali je župnik ne želi tražiti jer se, kako ističu i međunarodni predstavnici, ne gradi ništa novo nego obnavlja porušeno.
- U Krepšiću kod Brčkog, u srušenoj crkvi, slavljena je 11. lipnja prva misa nakon osam godina, a bilo je nazočno 700 vjernika. Sv. Antu, svoga zaštitnika, po prvi put nakon osam godina, proslavila je i župa Gornja Močila-Sijekovac kod Bos. Broda.
- Libanonski patrijarh Nasrallah Sfeir zatražio je povlačenje sirijskih vojnih snaga iz Libanona te izrazio nadu da islamski fundamentalistički i militaristički Hessbolah neće ugroziti prava kršćana na jugu zemlje.

ZAGREB

Oratorij Babilonsko sužanjstvo

U organizaciji udruge „Pasionska baština“ u crkvi sv. Katarine u Zagrebu, 17. travnja praizveden je oratorij „Babilonsko sužanjstvo“ skladatelja Ivana Žana. Djelo su izveli solisti i članovi zbora Opere HNK-a iz Splita, te muškog ansambla Chorus Spalatensis (također iz Splita). Kao solisti nastupili su Vinko Maroević (Jeremija), Frano Pavić (Ezekijel) i Neno Smolaka (Jahve). Uz orguljsku pratnju prof. Marija Penzara (Zagreb), izvedbom je ravnao maestro Vlado Sunko iz Splita.

Djelo je uglazbljeno na biblijske tekstove (Jeremija, Tužaljke), a pjeva o odlasku Izraelaca u Babilonsko ropstvo te o njihovom povratku. Radnja se odvija 600 godina prije Kristova rođenja.

Sastavni su dio oratorija melodične arije, dueti, terceti, recitativi i višeglasni zborovi. Slušatelj se ne može oteti dojmu da je maestro Žan, skladajući djelo, crpio glazbu na izvorima dalmatinskog i otočnog liturgijskog pjevanja, s jedne strane, te europske tradicionalne harmonije, s druge. U oratoriju se isprepleću lirski momenti (osobito u arijama Jeremije) te dramski glazbeni doživljaji (osobito kod zborova *Na obali rijeke babilonskih i Velika nam dijela učini Gospodin*). Marija Nižetić

Osuditi sve zločine

Ne ulazeći u daleku povijest, u tom smislu bi bilo nužno da naša Crkva jednim jasnim dokumentom ponovno, bez rezerve, osudi ustaške zločine nad Židovima, Srbima, Romima i nad onim Hrvatima koji se nisu slagali s rasističkim i usko shvaćenim, nacionalističkim hrvatstvom. Crkva to treba učiniti zato što su se mnogi ustaše javno deklarirali kao katolici i tvrdili da je njihovo katolištvo nerazdvojni element njihova hrvatstva. No, to u našim prilikama mora biti oprezno tako da bude poticaj i za osudu zločina koji su se dogodili iz ideoloških i osvjetničkih razloga poslije drugog svjetskog rata, jer se inače ne može, kako dosadašnje iskustvo pokazuje, steći novi čisti pogled prema budućem konstruktivnijem svenarodnom, demokratskom, društvenom i kulturnom životu u hrvatskoj državi.

Bono Z. Sagi u: Kana 5/2000.

Globalna književnost

Sada, u epohi globaliziranja, radi se o tomu da se pokaže da se svijet „ne sastoji samo od stvari“, nego od ljudi i kultura. Globaliziranje je zahvatilo i književnost te pojačalo književnu razmjenu. Roman još nije mrtav, kaže Fuentes, jer „nema života koji se ne ispriča. Ako želimo održati književnost, tada ćemo održati i život“.

Jörg Magenau u: FAZ 22.5.2000.

Metafizički poraz

Nakon pada Berlinskog zida i nakon ujedinjenja Njemačke, Zapadna Europa ne može, usprkos sve većem objedinjavanju svjetskih tržišta, sakriti svoj metafizički poraz i političku sterilnost. Unutrašnji moralni i politički raskol bio je posebno vidljiv u III. balkanskom ratu od 1991. do 1995. godine, kad je europska diplomacija hrvatskim i bosanskim žrtvama većinom nijekala pravo na samoobranu.

Aleš Debeljak u: Zarez br. 31

Lurdska dezorganizacija

Nakon povratka s hodočašća u Lurd mnogi su se svećenici i vjernici požalili na lošu organizaciju programa hodočašća i sudjelovanja hrvatskih hodočasnika u programu svetišta za sve hodočasnike. Krivca za tu neorganizaciju neki su pokušali pronaći i u Hrvatskom dušobrižničkom uredu. Ali, očito na pogrešnoj adresi.

Na inicijativu Hrvatskog dušobrižničkog ureda odnosno predstavnika („šprehera“) regija (oni zapravo čine Delegatovo vijeće) još 25.10.1999., na sastanku u Berlinu, donesene su odluke o najvažnijim pastoralnim događanjima i terminima u jubilarnoj 2000. godini. U ta događanja ušla je i organizacija hodočašća u Lurd od 31.5. do 4.6. Potom se o tomu raspravljalo na regionalnim sjednicama, a konačno na sastanku predstavnika regija u Münchenu 21.2.2000. Određen je i jedan koordinator hodočašća s kojim su se mogli konzultirati svi svećenici koji su imali nakanu ići s hodočascima u Lurd. U našem božićnom izdanju (Žz 12/1999.), na stranici 16, sve piše crno na bijelom. Koordinator se u međuvremenu bio razbolio i nije mogao ići u Lurd. U Lurdu se međutim našlo tridesetak hrvatskih svećenika, pa se sve moglo bolje organizirati i dogovoriti na licu mjesta. Vremena privatnih hodočašća radi sitne provizije i osobne promidžbe su prošla. Dogovor ne gradi samo kuću nego i hodočašće.

Seoska liga i kolači

Hrvati u iseljeništvu zaslužuju bolje i kvalitetnije informiranje, kako o stanju u domovini, tako i o samom iseljeništvu. Smiješno je naime čemu i koliku pozornost daju hrvatski dnevni listovi, osobito „Večernji list“, koji se plasiraju na dijasporsko tržište. Urednici iseljeničkih rubrika nikako da pronađu odgovarajuću koncepciju. Uporno nas bombardiraju člancima o nekakvim sumnjivim veleuspjesima naših nogometnih klubova po njemačkim seoskim ligama i o kavanskim izborima misica, promiču nekakve „estradne kraljeve“ i ljepotice te neprestano pišu o feštama i pečenju kolača u dvije-tri misije. Nigdje ozbiljna priloga, analize niti problematiziranja životnih tema. S druge strane kao da to naše ljude i ne zanima, nego bez razmišljanja izdaju novce i za slabo informiranje i za senzacionalističko žutilo. ■

Piše: Anto Batinić

Europska Hrvatska

Nova hrvatska vanjska politika, odnosno promjena retorike, ponašanja i tematike, postigla je zavidne uspjehe u nekoliko zadnjih mjeseci. Strateški ciljevi hrvatske vanjske politike bili su od samog proglašenja neovisnosti i međunarodnoga priznanja članstvo u Europskoj Zajednici i u NATO-u. To su i sada dva najvažnija strateška cilja hrvatske vanjske politike. Njihovo ostvarivanje međutim bilo je gotovo sasvim zamrlo u proteklih nekoliko godina.

Do velike i brze promjene dolazi s rezultatima i parlamentarnih i predsjedničkih izbora u Hrvatskoj. EZ i međunarodna zajednica ocjenjuju sasvim pozitivno političke promjene i prema Hrvatskoj zauzimaju drugačiji, puno povoljniji, pristup. EZ modificira donekle donedavnu politiku regionalnoga pristupa, manje govori o balkanskom sindromu, a više o procesu stabilizacije. Predstavnici EZ pokreću posve novu dinamiku dijaloga s Hrvatskom. Od siječnja do sada održano je više sastanaka negoli u zadnje četiri godine. Mijenja se i dnevni red razgovora, tako da se više ne govori samo o spornim i problematičnim temama, nego se razgovara o konstruktivnim i ozbiljnim temama. To je donijelo novu kvalitetu odnosa i novo ozračje. Zajednička savjetodavna radna skupina redovito se sastaje i razgovara o studiji izvedivosti, a uskoro se očekuje i donošenje formalnoga mandata za početak pregovora o pridruživanju Hrvatske Europskoj Zajednici.

Primanje u program NATO-a Partnerstvo za mir također je jedan od velikih uspjeha nove hrvatske politike, a očekuje se i primanje u Svjetsku trgovinsku organizaciju (WTO). Taj čin donosi sasvim novi pogled na sigurnosna pitanja Hrvatske, ali i drugih zemalja u području. Očito je da EZ i NATO ozbiljno računaju na Hrvatsku, pa je vide i kao lokomotivu unutar (balkanskih? – o terminima je naprosto beskorisno raspravljati) zemalja za zapadne i sjeveroatlanske integracije. Balkan, čini se, može u tom smislu biti i šansa za Hrvatsku, kad se zna da je ona gospodarstveno, po mentalitetu, disciplini itd. naprednija i drugačija od susjeda. To je napose važno ako se uzme u obzir dojam da Zapad više nema namjeru stvarati nekakvu novu Jugoslaviju. Takvo tretiranje i eventualno primanje Hrvatske „preko reda“ moglo bi biti dobra moti-

vacija svim drugim zemljama u području. Brojni politički kontakti, susreti i posjeti hrvatskih političkih čelnika raznim državama, pa i onim najvažnijim u EZ i SAD-u, snažno podržavaju i potvrđuju novu hrvatsku političku orijentaciju. Hrvatsku se tu možda promatra donekle i iz njezine povijesne i zemljopisne perspektive: kao zemlju koja je imala i ima ulogu mosta prema trima važnim civilizacijskim čimbenicima: zapadnom kršćanstvu, bizantskom pravoslavlju i islamu. Svaki most međutim mora imati čvrste i sigurne temelje.

Ima li Hrvatska takve temelje? Preduvjeti, potencijali i volja su zasigurno tu. Srećom, samo mali dio hrvatske političke i ine javnosti protivi se politici ovih integracija. Radi se uglavnom o zanemarivom broju onih koji se paradoksalno zaklinju u vječnu pripadnost Hrvatske Europi, a svojim protueuropskim stavovima nisu nimalo drugačiji od istočnoga balkanskog susjeda. Manje je pak poznato da na tom putu, kojemu nema alternative, Hrvatsku tek čekaju brojne kušnje i odricanja. Na političkom planu treba donijeti promjene u ustavnom i izbornom zakonu, odnosno cijelo zakonodavstvo mora se uskladiti sa zakonodavnim normama EZ. Na gospodarstvenom planu će ispočetka doći do još težih udaraca, pa i šokova. Kako ne bi posve bankrotiralo ionako propalo hrvatsko gospodarstvo, predviđaju se privremena rješenja, odnosno prijelazni rokovi za određene privredne grane i proizvode u slučaju primanja u WTO. Upravo je teško gospodarstveno stanje najveći hrvatski problem. Nova hrvatska vlast još nikako ne nalazi načina ne samo da ga riješi nego niti da ga stabilizira. Vlast bi morala što prije ostvariti pretpostavke za unutarnju gospodarstvenu ofenzivu, a sami ljudi, osobito obrtnici srednjeg sloja i turistički djelatnici, otpočeti gospodarstvenu inicijativu s novom poslovnom filozofijom. To je filozofija dugoročnog planiranja i proizvodnje te zapošljavanja, a ne kratkoročnog dobitka putem šverca i dvomjesečne turističke sezone. To isto znači potpuno odricanje od ostataka nekadašnjeg socijalističkog poslovanja, tehnološki preustroj, osnivanje i obnovu manjih i srednjih pogona. I zato valja obići Europu, a pogotovo Ameriku, pa vidjeti kako se radi. Bez toga će svi snovi o Europi i vanjskopolićki uspjesi ostajati samo lijepi odjek u ušima. ■

Lika se vraća kući

U Vatikanu i Gospiću je 25. 5. 2000. objavljeno da je papa Ivan Pavao II. osnovao novu gospičko-senjsku biskupiju sa sjedištem u Gospiću, a prvi biskup je dr. Mile Bogović.

Katolička Crkva u Hrvatskoj, kako je objavljeno u četvrtak 25. svibnja u podne u Vatikanu i Gospiću, bogatija je za još jednu biskupiju i za još jednoga biskupa ordinarija. Papa Ivan Pavao II. osnovao je novu gospičko-senjsku biskupiju sa sjedištem u Gospiću te joj na čelo, kao prvoga biskupa ordinarija, postavio mons. dr. Milu Bogovića, dosadašnjeg pomoćnog biskupa riječko-senjske nadbiskupije sa sjedištem u Gospiću. Nova biskupija nastala je na teritoriju dosadašnje riječko-senjske nadbiskupije, obuhvaća gospički, ogulinski, otočki, senjski i slunjski dekanat, te ulazi kao sufraganska biskupija u sastav riječke metropolije koju, uz nju tvore, odsada, riječka nadbiskupija, krčka te porečko-pulska biskupija.

Nova biskupija obuhvaća 8 200 kvadratnih kilometara, ima 83 katoličke župe, 33 aktivna biskupijska i 8 redovničkih svećenika. Katoličkih vjernika sada je, uključujući i prognanike iz Bosne, nešto više od 70 tisuća, a najveća druga vjerska zajednica na tom području je pravoslavna, no nije poznato koliko sada, nakon domovinskog

rata, na tom području živi pravoslavnih vjernika. Neke župe, stradale u ratu 1991. do 1995., kada je više od polovice teritorija nove biskupije bilo okupirano, još se nisu obnovile, crkveni objekti su uništeni, a još se nisu vratili ni svećenici ni vjernici. Sjedište biskupije je grad Gospić, u kojem usprkos zauzimanju biskupa Bogovića još nisu ostvareni uvjeti za preseljenje dječjeg vrtića iz zgrade u kojoj bi se trebali smjestiti biskupijski uredi i stanovi za biskupijsko vodstvo.

Na molbu biskupa Bogovića nova biskupija imat će dvije katedrale: uz dosadašnju gospićku župnu crkvu, katedrala će i dalje biti i crkva Uznesenja Marijina u Senju, te će tako biti nastavljena njezina tradicija od sredine 12. stoljeća.

Dr. Mile Bogović,
prvi biskup
Gospičko-
senjske
biskupije

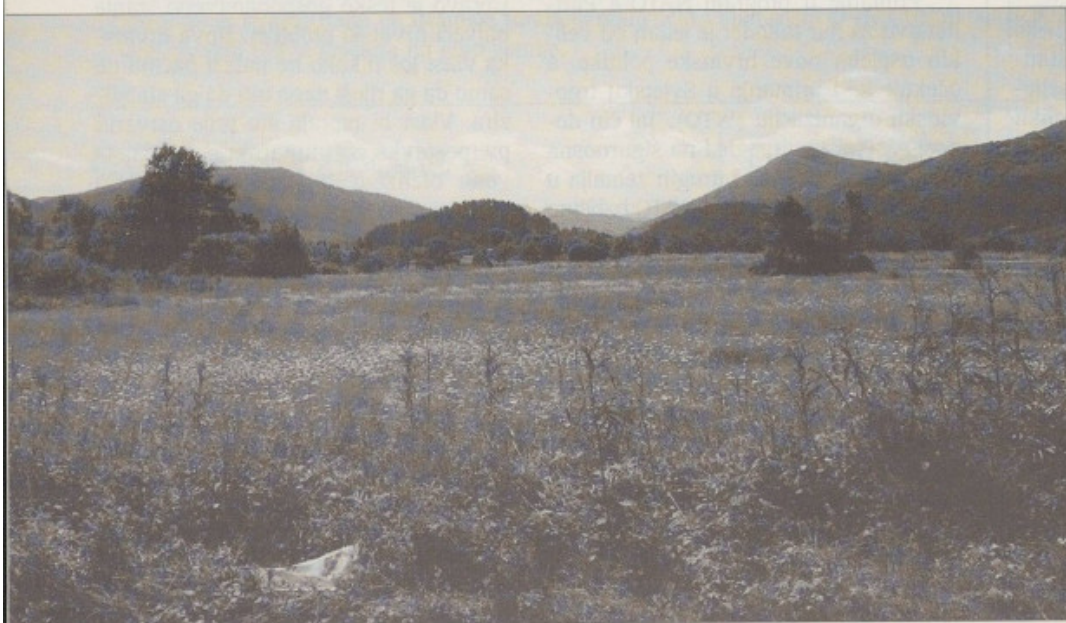

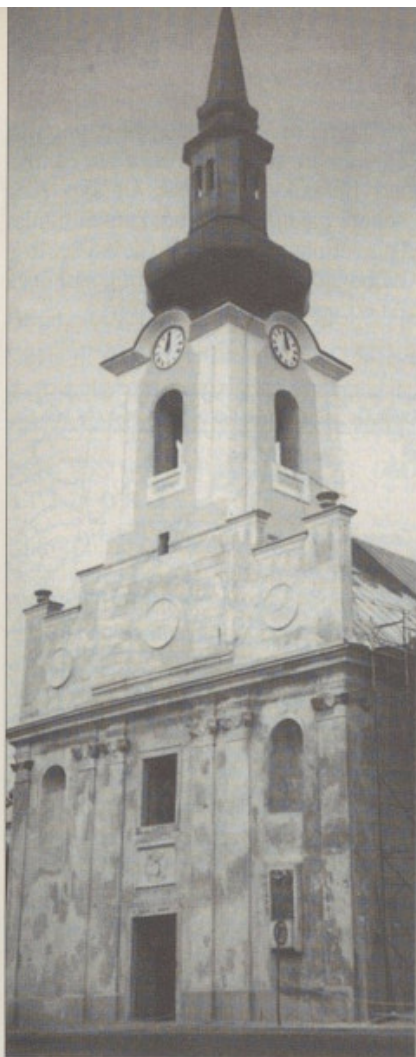
Na ovim je prostorima narod pokazao da voli svoju Crkvu i Crkva nam preko ovog čina pokazuje da mi u teškim prilikama želi biti što bliže. Zato dolazi ovamo sa svojom najjačom institucijom – biskupijom". Biskup Bogović ističe kako se „ovdje traži snažniji zaokret u povijesnom hodu, drukčiji odnos prema ovom kraju i drukčiji odnos ljudi ovoga kraja međusobno.

Proslava uspostave nove biskupije i ustoličenje prvoga gospičko-senjskog biskupa bili su u utorak 25. srpnja, na dan sv. Jakova, zaštitnika bivše krbavske biskupije.

U povodu osnivanja gospičko-senjske biskupije njezin prvi imenovani biskup dr. Mile Bogović izjavio je za Iku – Zagreb kako smo svjedoci „povijesnog trenutka za ovaj kraj i za cijelu Crkvu u Hrvata". O području svoje nove biskupije kazao je kako je taj kraj u srednjem vijeku bio vrlo bogat i naseljen, te je dugo bio jedno od jačih kulturnih žarišta. Na južnu Liku protezala se stara ninska biskupija, a na ostalom području bila su čak 4 biskupska sjedišta: najstariji Senj, zatim Krbava, Modruš i Otočac.

„Oj, ravna Liko, ravnija od Srijema"...
Pogled na Kosinjsku dolinu

Župna crkva Navještenja Bl. Djevice Marije u Gospiću

Od danas postoji ondje gospičko-senjska biskupija sa sjedištem u Gospiću. „Je li baš ovo to vrijeme obrata u negativnom povijesnom procesu ili je trebalo čekati neko povoljnije vrijeme?“ – upitao je biskup Bogović dodajući kako je u dogovoru s riječko-senjskim nadbiskupom Antonom Tamarutom odredio da u četvrtak 25. svibnja u 12,15 sati „zvone sva zvona naših crkava“. „No, s 18 župnih crkava neće se oglasiti zvona, jer ona ondje još ne postoje. Neće se čuti zvona ni s tornja župne crkve u mome rodnom Slunju, iako je Slunj jedno od pet najvažnijih središta nove biskupije, jer ni ondje zvona još nema“, nastavlja biskup. U ruševinama je još 10 župnih crkava, a sukladno tome i novoimenovani je biskup podstanar u župnom stanu u Gospiću. Biskup Bogović upozorava kako to nije samo slika crkvenih prilika, već „u prvom redu slika kako narod ovdje živi. Na ovim je prostorima narod pokazao da voli svoju Crkvu i Crkva nam preko ovog čina pokazuje da mu u teškim prilikama želi biti što bliže. Zato dolazi ovamo sa svojom najjačom institucijom – biskupijom“.

Biskup Bogović ističe kako se „ovdje traži snažniji zaokret u povijesnom hođu, drukčiji odnos prema ovom kraju i drukčiji odnos ljudi ovoga kraja međusobno. Tu mislim u prvom redu na odnose Hrvata i Srba, katolika i pravoslavnih. Srbi trebaju prihvatiti Hrvatsku kao svoju domovinu, a Hrvatska ih treba tretirati kao svoje. Nisu oni ovdje pridošlice, nego su na ovim prostorima nazočni više od 300 godina. Potreban nam je snažan zaokret prema miru i suživotu; treba osloboditi ovaj prostor od ideologija koje se hrane neprijateljstvom među narodima i vjerama“.

Biskup Bogović ističe kako je „Crkva ovdje, osnivanjem biskupije, postavila pred sebe velik i težak zadatak. To će najviše osjetiti oni koji će ovdje djelovati“. Pozdravljajući dekane i članove svećeničkog vijeća, biskup je rekao kako u razgovoru s njima nije osjetio strah niti želju da se izmaknu. „Nisam to osjetio ni kod drugih svećenika. Bit će ne malih

poteškoća, ali sve dok nas nose plemeniti i visoki ideali, lako ćemo se nositi s teškoćama. Molimo Boga da nam ideali ne oslabe jer, kako reče Kranjčević, 'mrijeti ćeš kada počneš sam u idealu svoje sumnjati'“.

„U tom smislu iz svoga podstanarstva u Gospiću pozdravljam sve vjernike gospičko-senjske biskupije, sve one koji potječu iz ovih krajeva a sada su negdje u Zagrebu, Njemačkoj, Americi, ili drugdje. Zahvaljujem na ovom događaju Svetom Ocu, Crkvi u Hrvata, riječko-senjskom nadbiskupu koji je bio 'nositelj projekta'. Zahvaljujem civilnim vlastima na dosadašnjoj suradnji uz preporuku za buduću. A najviše trebamo biti zahvalni onima koji na ovom prostoru savjesno ispunjavaju svoje životne zadatke i ustrajno se mole da on postane područje radosnog suživota svijtu koji u njemu žele graditi svoju budućnost“, rekao je biskup Bogović za lku.

Glas Koncila, 4. 6. 2000

Jeste li znali?

- Do početka šezdesetih godina, kad je u Europi došlo do tzv. rače kuge koja je uništila riječne rakove, u Kosinju je bilo rakova takve kvalitete da su se izvozili u Pariz za restauraciju Chez Maxime. Sлагali su se u košare (red mahovine, red rakova) i slali željeznicom u Zagreb, gdje ih je na aerodromu dva puta tjedno preuzimao specijalni zrakoplov iz Pariza. U restauraciji pred gosta raci su dolazili živi.
- U Kosinju su prema Frasu 1835. g. pod vinogradima bila 22 jutra zemlje. Još i danas ima lokacija na kojima se vide police gdje su bili vinogradi, ili se još uvijek nalaze stare loze koje su podivljale. Na prijelazu stoljeća vinogradi su dobrim dijelom uništeni zbog napada peronospora, koja je inače u Europi desetkovala vinovu lozu.
- Najstarije stablo smreke u nas je, „car šume“ (kako ga narod zove) i nalazi se

Karta nove biskupije

na području Kosinja. Na metar visine od tla obujam mu je 5,60 m. Starost mu je 450–500 godina.

- U Kosinju se nalazi stablo drena (u literaturi je to grm) koje je pri dnu debelo 40 cm, a računa se da je staro oko 600 g.

- Najstarija tisa u Kosinju ima otprilike 1000 g. Raste na jednom vrhu između dvaju kamena i pri korijenu ima 90 cm obujma.

Stabla još nisu zaštićena kao spomenici prirode Hrvatske!

- Zna se da je Antonio Stradivari za svoje violine uzimao javorovo drvo s Velebita. Pripovijeda se da je običavao sam birati i da je boravio na Velebitu iznad Kosinja. Zašto upravo tu? Na kamenu drvo raste tri puta sporije, a kad je još i na sjevernoj strani, s veoma niskim temperaturama, ono postiže veoma finu i gustu strukturu, koja valjda omogućuje kvalitetnu rezonancu zvuka.

- Bavarski kralj Ludwig bio je istaknut botaničar, kao u ovom stoljeću japanski car Hirohito. Boravio je na području Velebita i Kosinja, skupljajući bilje za herbarij. Taj se herbarij nalazi u njegovu starom dvorcu u Bavarskoj.

- Iznad Kosinja u Velebitu nalazi se glasoviti jarbolski put. On je išao od Lubenovca preko Lubenskih vrata, Zavižana i Oltara u Senj. Tuda su se izvlačila najkvalitetnija debela za jarbole, ravna i velike čvrstoće, za brodogradnju i koja su bila namijenjena jadranskim brodogradilištima sve do Venecije.

- S vrhova Sjevernog Velebita iznad Kosinja vidi se za lijepa vremena Monte Gargano (1036 m) na talijanskoj strani kopna bliže Rimu. Isto se tako vide Alpe na talijansko-švicarskoj granici iznad Cortine D'Ampezzo ili pak zagrebački Gornji grad. Po tome je taj vrh najznatnija razgledna točka u Europi.

- Količinom i kvalitetom rijeka Lika može dati vodu za piće za cijelo Hrvatsko primorje s otocima. U jednoj vodoprivrednoj studiji upravo je takvo rješenje i predloženo.

- Najduža turistička staza u Europi nalazi se u Sjevernom Velebitu. Vlastitom rukom počeo ju je raditi inž. Ante Premužić na početku ovog stoljeća. Duga je 72 km i prolazi kroz Sjeverni i Srednji Velebit kao najljepše dijelove europskih planina.

- Prva šumarija koja je zbog kvalitete drva bila uspostavljena u našim krajevima bila je u Kosinju, i to pošto je carica Marija Terezija donijela zakon o zaštiti i eksploataciji šuma.

Velebit je planina koje biljni i životinjski svijet čini spoj između Alpa i

Mediterrana. To je najljepša planina uz obalu mora na svijetu. Ne zovu ga uzalud hrvatskim Alpama, upravo zbog ljepote pašnjaka i šuma, kamenih litica i plavetnila mora iz kojeg se izdiže. To je najbogatije stanište životinjskih vrsta na europskom tlu.

Barents, Villem, karta Mletačkog zaljeva, Amsterdam (Izvor: Sveučilišna knjižnica, kartografska zbirka, Split, Hrvatska).

Na ovoj zidnoj Svjetskoj karti širenja knjigotiska, objavljenoj godine 1962. koju je obradio dr. Helmut Presser, direktor Gutenbergovog muzeja i šef Katedre za povijest tiskarstva u Mainzu, objavljen je izbor najvažnijih gradova svih pet kontinenata, uz oznaku godina u kojima su u njima osnovane prve tiskare u tom dijelu svijeta. Među tim gradovima relativno veoma blizu godinama osnivanja prvih europskih tiskara, nalazi se i Kosinj, u Lici, u kome je osnovana prva – i to glagoljaška – tiskara jugoistočne Europe još godine 1482. (na karti je zabunom označeno 1483).

KOSINJ

Srednji vijek i novija povijest

Područje Kosinja bilo je posebno u župi Buškoj još od ranog srednjeg vijeka, u doba hrvatske države. Utvrđeni grad Bočaj ili Bočac spominje se prvi puta u listini hrvatskoga kralja Petra Krešimira iz 1071. godine. Spominje se i u listini knezova krbavskih iz 1411. godine. Naziv Kosinj prvi se puta spominje 1461. godine. U XV. stoljeću pripada knezovima Kosinjskim od plemena Stupića. Knezovi Frankopani, koji su već tada najznatnija hrvatska plemenitaška obitelj, imaju svoje posjede u Kosinju znatno prije, ali 1489. godine dolaze u posjed cijelog Kosinja na osnovi ugovora s knezom Kosinjskim. S provalom Turaka Kosinj pada, kao i pola Hrvatske u to doba; oslobođen je 1689. godine, kad i ostala Lika. Treba napomenuti da nisu nađeni tragovi boravka Turaka u Kosinju.

U Kosinju je po nekim istraživačima tiskana 1482. g. prva knjiga u Hrvata, nazvali su je Kosinjskim misalom, a bila je tiskana po odobrenju rimske kurije.

Bila je to prva knjiga na svijetu toga značenja napisana na pismu i jeziku jednog naroda. Potvrdu da je u Kosinju bila tiskara čitamo u izvještaju senjskog biskupa Sebastijana Glavinića, koji je 1696. g. bio u službenoj vizitaciji, dobro je znao što su brevijari i kao očevidac (testis ocularis) potvrdi da je vidio glagoljske brevijare na kraju kojih piše da su tiskani u Kosinju na hrvatskom (ilirskom) jeziku. Danas se zna da je u Kosinju 1493. g. tiskan brevijar, koji je znanstveno obrađen; u kolofonu stoji da je tiskan u Kosinju te godine na glagoljici. Za misal tek treba utvrditi gdje je tiskan. Hrvatska će znanost zacijelo otkriti tu veliku nepoznanicu nacionalne povijesti. Ali u Gutenbergovu institutu u Mainzu na karti svjetskog štamparstva stoji Kosinj 1482. g. To je naš ponos, to je egzaktni pokazatelj da smo narod s civilizacijskim kontinuitetom i da smo sastavni dio Europe.

Ing. Boško Varićak-Keranović,
Hrvatska vodoprivreda br. 52 (1997.)

Piše: Ante Vučković

Povjerenje

Život je neprestano buđenje od onog prvog sna, kozmičkog sna nepostojanja iz kojeg nas je netko pozvao na život. Povjerenje nam je omogućilo lagano stajanje na noge i održalo nas na životu. Gubitak povjerenja u Boga ide uvijek zajedno ili s pretjeranim povjerenjem u sebe ili sa životnom kapitulacijom. Povjerenje vodi u središte kršćanstva: moj život oslanja se na Boga.

Nitko ne pamti svoj ulazak u svijet. Naše sjećanje ne dopire do našeg početka. Dolazimo u svijet, a da sami nismo nazočni tom najvažnijem događaju. Nastali ni iz čega, nastali a da prije nije bilo ni naznaka ni tragova onome što jesmo, ulazimo u svijet preko drugih. Sami ne pamtimo svoj dolazak u svijet. Pamte ga drugi. Naše rođenje ovisi o našem povjerenju u druge, u život. To prvo spontano povjerenje događa se bez nas, bez naše volje i naše odluke. Prije negoli smo išta mogli odlučiti, ušli smo u život. Našli smo se u njemu, i kada smo došli k sebi, već je sve bilo odlučeno i već se dogodilo sve važno. Kao da smo prespavali svoj početak. Prespavali, a da se prije spavanja nikada nismo probudili. Prespavali, a da još uopće nismo poznavali budnost. Stoga će život biti neprestano buđenje od onog prvog sna, kozmičkog sna nepostojanja iz kojega nas je netko pozvao u život i na buđenje.

Povjerenje koje nam je omogućilo polagano stajanje na noge jedino je što nas je održalo na životu. Imali smo povjerenja u one koji su prisustvovali našem ulasku u svijet, a da nismo niti znali za sebe ni za one kojima smo vjerovali. Povjerenje koje prethodi našem postojanju. Povjerenje bez nas. Imali smo povjerenja, a nismo znali za sebe. Ušli smo u život, a nismo sami ništa odlučili.

Kada dodemo sebi, kada se počnemo buditi, kada počnemo otvarati oči i upoznavati svijet, povjerenje nam je samorazumljivo. Ne postavljamo ga u pitanje. Što idemo dalje to više gubimo povjerenje. To ide toliko daleko da smatramo kako je odrastao tek onaj tko ne vjeruje svakome, tko je izgubio povjerenje, tko se oslanja na sebe a ne na druge.

Povjerenje u Boga

Nekako slično se odnosimo i prema Bogu. Što smo mlađi, to je povjerenje u njega veće. Što više odrastamo, to više gubimo povjerenje u njega. Već je gotovo uvriježno kako povjerenje u Boga imaju

oni koji sami još ne stoje u svom životu i oni koji su već dovoljno oslabili da to više sami ne mogu. Tako Bog postaje pomoćna dječja hodalica ili starački štap. Oslanjamo se na njega samo onda kada nismo sami u stanju hodati.

Neće biti onda čudno da se vjera, u vremenu koje se odmiče od dječje nesamostalnosti i još ne ulazi u staračku nemoć, razumije izvan povjerenja. Ona će biti hrabro držanje pred nevjernicima, vjernost tradiciji, nepopustljivost navalama modernog individualizma, čvrsto držanje razlika u odnosu na druge i drukčije vjere, redovito i svjesno vršenje svojih vjerskih dužnosti, ulaganje truda u izgradnju crkve u svom rodnom mjestu, briga oko toga da djeca prime sve sakramente... Gubitak povjerenja u Boga uvijek ide zajedno ili s pretjeranim povjerenjem u sebe i svoje snage ili u životnu kapitulaciju. Kršćanstvo, međutim, u sebi krije tajnu ispunjenog života koji se oslanja na povjerenje u Oca.

Povjerenje i konac života

Neće stoga biti suvišno sagledati povjerenje s drugog kraja, s konca života. Na početku povjerenje je spontano. Mene još uvijek nema, a na neki način se oslanjam na povjerenje. Na koncu, kada više ne mogu sam, povjerenje se nameće kao jedini smisleni odnos prema granicama života i ljudskih snaga. Izručen sam drugima, ali sada sam svjestan. Ovisim o drugima, ali sada moram sam pristati na to da ovisim o drugima, moram se pomiriti sa svojom nemoć. Bog bi onda bio oslonac tamo gdje se više ne mogu osloniti na svoje snage i na samog sebe.

Nužno je razbiti ovakav način mišljenja vjere. Vjera kao povjerenje mora imati svoje mjesto ne samo na početku, kada ne znam za sebe, i na koncu života, kada više sam ne mogu ništa, nego u njegovu srcu. Stoga valja učiti i od po-

četka i od konca. Od početka nam valja učiti kako nam je povjerenje darovano. Nismo ga sami izgradili. Ono tvori naš temelj, našu srž. Valja nam prihvatiti sebe same kao one koji se oslanjaju na Boga. S konca nam valja učiti kako je naš život krhak i ograničen i to ne samo na koncu, nego upravo u središtu, tamo gdje smo najjači. Tamo nam snagu valja shvatiti kao darovanu snagu.

Kršćanstvo kao povjerenje u Oca

Povjerenje nas tako dovodi do središta kršćanstva: na koga se oslanja moj život? Ovim smo pitanjem odjednom izbačeni iz uvriježenog mišljenja o vjeri kao sustavu istina, zbiru tradicija, obvezi izvršavanja vanjskih dužnosti. Ono nas dovodi pred nas same i pred Boga. Ukoliko vjera nije u stanju pružiti oslonac

Na početku je povjerenje spontano, pa i kod dvogodišnje Marije Petričević, koja se već sada zna prekriziti, moliti „Anđele Božji“ te svoje ime i mjesto rođenja

odraslom životu, ispuniti obzor smislom čovjeku u punoj snazi, onda kršćanstvo nije shvaćeno ozbiljno. Kršćanstvo nije tradicionalna pripadnost, ono je osobna odluka. Kršćanstvo ne tvore vanjski obredi, nego svjesna i voljna odluka svoj život usmjeravati i određivati iz povjerenja u Oca. Kršćanstvo nije izvanjska pripadnost, nego nutarnji preporod, prolazak kroz smrt u novi život.

Novozavjetna slika apostola Petra koji iz lađe ide po vodi prema Isusu, slika je ljudskog života. Svačiji je život više manje plovidba po nemirnom moru. No, o nama ovisi kako ćemo se odnositi prema Bogu. Iskoračimo li prema njemu s povjerenjem, valovi više nisu opasni po život. Hodimo ispunjeni smislom. Znamo kamo idemo. Povjerenje u Boga je povjerenje koje spaja nesvjesno povjerenje s početka s izgrađenim povjerenjem koje doseže do konca. ■

32. DUHOVSKI SUSRET HRVATSKOG
AKADEMSKOG SAVEZA

Hrvatska i Europa

U Cursdorfu (Thüringen) je od 9. do 12. 6. 2000. održan 32. duhovski SUSRET HAS-a. Glavna tema Nova stajališta u odnosima između Hrvatske i Europe. Predavači: Andrej Plenković (Zagreb), Augustin Palokaj (Bruxelles), Adolf Hampel (Giessen). U kulturnom dijelu programa predstavljen monografija Dražane Kolak (Leverkusen) i upriličena večer hrvatskoga filma.

Dolazak na 32. Susret u Cursdorf u petak prije Duhova bio je i ove godine za mnoge članove i prijatelje Hrvatskog akademskog saveza (HAS) istinski ispit živaca u vožnji po zakrčenim autocestama i višesatnim zastojećima. Ponovni susret sa starim znancima i prijateljima, upoznavanje s novim licima, ljepota i mir Cursdorfa te udobnost hotela ESTA-e brzo su bacili

euroatlanske integracije naišli su na opće odobravanje. Ključnim elementima hrvatske vanjske politike od 3.1.2000. on je naveo pozitivno prihvaćene političke promjene u Hrvatskoj od strane Europe i međunarodne zajednice, promjenu europske politike regionalnoga pristupa u politiku procesa stabilizacije, promjena hrvatske politike prema BiH,

Hrvatske prema BiH, osobito prema Hrvatima u BiH, položaj hrvatske dijas-pore, odnosi sa Slovenijom, posebni hrvatski problemi oko ulaska u EU i druge svjetske asocijacije, zadaci i razli-ke ministarstva vanjskih poslova i mini-starstva za europske integracije... Plenkovićevi odgovori bili su koncizni i jasni. Hrvatska priznaje daytonsku BiH

kao samostalnu državu triju konstitutivnih naroda, s tim što će posebno voditi brigu oko zaštite konstitutivnosti hrvatskog naroda, kojemu će također nastaviti pružati financijsku pomoć, ali posve transparentno. Pojedini mladi ljudi iz dijas-pore uspjeli su u hrvatskoj politici odnosno diplomaciji te se angažirali u gospodarstvu i promidžbi. Briga za iseljene Hrvate i dalje je jedan od prioriteta hrvatske vlade. Posebni problemni odnosno „cijena“ ulaska u EU jest donošenje ključnih novih zakona i njihovo uskladi-vanje prema europskim normama (ustavni zakon, zakoni o obnovi, manjinama, medijima, izborni zakon). „Cijena“ nije tako velika, jer je to sve mogla učiniti i bivša vlast, no nova je vlast promijenila

i retoriku, pa sve ide lakše. Zbog toga je image Hrvatske potpuno pozitivno promijenjen i sad se bazira na korektnoj suradnji, koju štoviše forsira sama EU. O datumu primanja Hrvatske u EU još je rano govoriti, ali bi bilo idealno kada bi to bilo oko 2010. godine.

Hrvatska traži šansu

„Hrvatska – lokomotiva ili talac Balkana?“ – naslov je izlaganja Augustina Palokaja, dopisnika više hrvatskih listova iz Bruxellesa (NATO, EU). Problem je što EU želi ulazak svih balkanskih zemalja u EU „u paketu“ odnosno zajedno. Tko još može čekati promjene u Jugoslaviji?! Balkan međutim može biti i šansa za Hrvatsku. Očito je da se više o ne želi obnova Jugoslavije. EU trpa

Jedna skupina od oko pedesetak sudionika Susreta

u zaborav neugodnosti s ceste. Susret je, pred pedesetak sudionika, 10. lipnja otvorio Kristijan Tušek, predsjednik HAS-a, a nazočne je uime ESTA-e pozdravio dr. Leibengut. On je naglasio da je cilj te organizacije jedinstvo Europe, a da su i članovi HAS-a, kao migranti, tj. kao multikulturalni ljudi i poliglotti promicatelji europskoga jedinstva.

Novo lice Hrvatske

Prvo izlaganje održao je Andrej Plenković, načelnik odjela za europske integracije ministarstva vanjskih poslova Vlade Republike Hrvatske. Kao mlad, moderan, nadaren i stručan diplomat i političar gosp. Plenković je privukao pozornost svih slušatelja. Sadržaj i način njegova izlaganja o šansama i problemima Hrvatske vezanim uz integraciju u

primanje Hrvatske u Partnerstvo za mir NATO-a, pripreme za početak pregovora s EU, regionalna suradnja... Dva glavna strateška cilja hrvatske vanjske politike su članstvo u EU i NATO, kao i primanje u WTO. Važni su dakako i drugi ciljevi i inicijative: bilateralna suradnja sa susjednim zemljama a osobito s BiH, Srednjoeuropska inicijativa (SEI), Jadransko-podunavskih regija, Proces suradnje na jugoistoku Europe, Pakt o stabilnosti za jugoistočnu Europu... Gosp. Plenković je izvijestio da sada EU počinje „preko reda“ i brzo sve pregovore s Hrvatskom te da su odnosi u uzlaznoj putanji. Stvari će biti još bolje kada Hrvatska donese novi moderni ustavni zakon.

U vrlo živoj raspravi, s mnoštvom pitanja, sudionike je zanimao odnos

Andrej
šković

Augustin
Palokaj

Prof.
Adolf
Hampel

Hrvatsku u „zapadni Balkan“ i vidi je kao lokomotivu za ulazak u europske integracije. Usto se tu može nametnuti i sama Hrvatska (uspješno gospodarstvo, zapadnjački mentalitet, kultura, disciplina). Kako svaki narod ima svoga zapadnoga političkog „tutora“, to se nastojalo i nastoji suzbiti Paktom o stabilnosti. Hrvatska ima trenutno odlične odnose s EU ali i s gotovo svim susjedima. Ona usto ne traži puno od EU, nego samo šansu. Članstvom u EU svaka država gubi dio suvereniteta shvaćenoga u tradicionalnom smislu. Rasprava je i uz ovo izlaganje donijela brojna pitanja. Odgovori predavača mogu se sažeti ovako: Stajalište R. Prodia o zajedničkom primanju svih balkanskih zemalja u EU treba uzeti ozbiljno. Ako bi Hrvatska išla preko reda, tada bi to moglo biti kao motivacija drugima u regiji. U Bruxellesu ne postoji hrvatski lobby. Integracije kriju i opasnosti i zamke na koje na vrijeme treba upozoriti. Hrvatski mediji govore i pišu vrlo malo o euroatlanskim integracijama, osobito tiskani mediji za dijasporu. Tako je primjerice „Večernjem listu“ kao vijest važnija nekakva seoska

nogometna liga hrvatskih klubova u Njemačkoj ili pečenje kolača u nekoj misiji, nego vijest o zabrani uvoza hrane u EU iz Hrvatske.

Europa nije spriječila agresiju

Adolf Hampel, profesor crkvene povijesti iz Giessena, održao je treće izlaganje 11. lipnja, s naslovom: „Put Hrvatske u Europu“. Radi se o sudetskom Nijemcu, velikom prijatelju hrvatskog naroda, koji je u Hrvatskoj i BiH bio već preko 60 puta i koji posve solidno govori hrvatski. On je istakao da Europa seže do Urala i da se Europi vraća natrag u krilo njezin dio koji joj je bio otet poslije II. svjetskog rata. Papa Ivan Pavao II., veliki zagovornik europskog jedinstva, nazvao je ta dva dijela dvama plućnim krilima Europe. Hrvatsku vidi kao granično područje, na kojem se susreću Zapad i Istok, rimokatoličko-zapadna i bizantsko-pravoslavna tradicija te islam. Zato Hrvatska ima ulogu mosta prema tradicijama bizantskoga pravoslavlja i islama. Tu funkciju mosta u Bosni su preuzeli franjevci i imaju je do danas.

Hrvatska po mnogočemu pripada odavno Europi. Ta je pripadnost bila u krizi posljednjih desetak godina. „Ni EU niti NATO nisu htjeli rušiti Jugoslaviju. Oni nisu ni prouzročili ali niti spriječili rat, iako su to mogli. Mogli su spriječiti agresiju na Hrvatsku i BiH. Kako je bilo odlučeno da neće biti strane vojne intervencije i da se uvodi embargo na oružje, time je Srbiji bio dan signal za nesmetanu agresiju i rat“, naglasio je prof. Hampel. Tudmanovu politiku podjele BiH nazvao je bakcilom, s čime Tudman nije mogao u Europu. Ideja priključka Hercegovine Hrvatskoj pogrešna je kao što je bila pogrešna opcija sudetskih Nijemaca za priključenje Njemačkoj. Ona je bila katastrofalna pogreška, što se sudetskim Nijemcima osvetilo progonom 1945. Na putu u Europu Hrvatska mora osuditi etničko čišćenje, mora naći modalitet suradnje s BiH i drugim susjedima osobito s muslimanima, a da muslimani u BiH ne bi upali u fundamentalističku klopku, najbolje rješenje bilo bi u njegovanju izvornoga bosanskoga islama (euroislama).

U sklopu kulturnoga dijela programa Dražana Kolak iz Leverkusena predstavila je svoju monografiju pjesama i crteža o Mostaru, a na videu su prikazani i hrvatski filmovi „Kad mrtvi zapjevaju“ K. Papića i „Četverored (Bleiburg)“ J. Sedlara. Na sam blagdan Duhova, u nedjelju, misu je za sve nazočne slavio fra Anto Batinić, dušobrižnik HAS-a. Na duhovski ponedjeljak sudionici su razgledali znamenitosti grada Erfurtha, čime je službeno bio završen 32. Susret HAS-a.

Molitva prvoga sata

Prije puno godina postalo mi je jasno da me ništa ne može spriječiti ustati ujutro rano, ako želim dati Bogu najbolje vrijeme dana (u zagradama moram dodati da mi nimalo nije bilo drago tako rano ustajati; obično sam činio sve da mogu što dulje ostati u krevetu). Prvi jutarnji sati, prije nego što podu zvoniti telefoni i ulazna vrata, i prije nego što stigne pošta, činili su mi se najprikladnijima da ih uzmem kao svoje vrijeme za Boga. Obećao sam Bogu i sebi svaki prvi sat svakoga dana posvetiti molitvi. Tada nisam znao, hoću li ostati vjeran ovom svome obećanju, ali danas radosno

mogu ustvrditi da sam se toga držao preko 20 godina. To ne znači da sam savršeno naučio moliti. To također ne znači da se nisam morao hrvati s tim kao i svi drugi. Naprotiv! Ali još na početku donio sam jednu odluku te rekao: „Gospodine, znam da ću veliki dio ovog jutarnjeg sata provesti sanajući budan i rješavajući različite probleme, i nisam siguran da li ih mogu ukloniti. Pokušat ću, ali najvažnije je da ovo vrijeme ne posvećujem nikome drugom. Iako me to ne veže s tobom onoliko koliko bi moglo, to vrijeme ne želim podariti nikome drugom“.

S vremenom sam zamijetio da djelovanje toga prvog sata ne prestaje s tim prvim satom. On mi zacijelo približava Boga na početku dana, ali on daje također da cijelog dana ostajem povezan s Bogom. Često, kada sam obuzet veselim ili manje veselim poslovima, mislim na svoj odnos s Bogom i molim ga za pomoć. To su za mene najmanje dva važna vida: prvo, vrijeme koje je rezervirano za Boga ne darivati nikome drugom, pa ni onda kada nekome ne uspije iskoristi ga dobro; odlučujuće je ostati vjeran. I drugo: time što čovjek uzima to vrijeme, on se polako ali sigurno približava Bogu kroz cijeli život – a to je bitno.

Joseph Bernardin, pokojni
(+1996.) kardinal i nadbiskup Chicaga

● **Frankfurt** – Sarajevski pomoćni biskup Pero Sudar podijelio je 20. svibnja sakrament potvrde u frankfurtskoj katedrali mladim vjernicima iz Frankfurta (108), Main/Taunus-Hochtaunusa (13) i Hanau (4). On je u nedjelju 21. svibnja predvodio misno slavlje na istome mjestu i pozvao iseljene i izbjegle na povratak.

U misijskom centru održan je 15. i 16. lipnja zaručnički tečaj za sve one koji kane sklopiti crkveni brak. Ljetni raspored slavljenja misa bit će na snazi od 2. srpnja do 13. kolovoza (nedjeljom je samo jedna misa u 12, subotom u 19,15 a radnim danom u 19 sati).

Za vjeroučenike je 17. lipnja priredn izlet u Europapark. Blagdan Tijelova proslavljen je s Nijemcima i drugim katoličkim zajednicama procesijom i misom na središnjem frankfurtskom trgu Römeru. Svečanom misom proslavljen je i blagdan sv. Ivana Krstitelja.

I jedna zakašnjela sportska vijest: nogometni klub SG „Croatia“ iz Frankfurta plasirala se u viši rang natjecanja, u hessensku Oberligu. Taj uspjeh proslavljen je nogometnim turnirom i glazbenom feštom 10. i 11. lipnja na stadionu kluba.

● **Stuttgart** – Prof. dr. Mile Mamić s Filozofskog fakulteta u Zadru održao je 11. lipnja tribinu pod naslovom: „Hrvatski jezik u svijetu, posebno u Njemačkoj“. Tribini je bilo nazočno stotinjak slušatelja. Blagdan sv. Ante proslavljen je posebno svečano u crkvi sv. Eberharda. Misu je predvodio fra Stanko Dotur, župnik

HKM Waiblingen. Nakon mise upriličen je blagoslov djece i cvijeća, a misijski zbor održao je koncert duhovnih pjesama. Dr. Vlado Košić, pomoćni biskup zagrebački, podijelio je 17. lipnja sakrament krizme mladim vjernicima. U dvorištu novog misijskoga centra proslavljen je po prvi puta blagdan Tijelova. Misu je predvodio Anton Šuljić, glavni urednik Izvještajne katoličke agencije (IKA) iz Zagreba. Nazočne su popodne zabavili „Baruni“, poznati domovinski tamburaški sastav. Čisti prihod od fešte namijenjen je za pomoć invalidima u domovini. Od 6. do 10. lipnja održan je tečaj priprave za brak, koji su pohađala 24 para. Tečaj su vodili fra Ante Akrap, dr. fra Stipe Nosić, ginekolog dr. Ivan König, bračni parovi Kružić i Jelec te voditelj Misije fra Marinko Vukman. Festival djece i mladih održan je po šesti put 25. lipnja u 17 sati u misijskoj dvorani. Prvopričesnici su po tradiciji i ove godine, 26. lipnja, išli na izlet u Europapark, a krizmanici su svoj izlet imali 1. srpnja.

● **Mainz/Neuss** – Svečanu misu s podjelom sakramenta krizme krizmanicima Misije Mainz (29) i Rüsselsheim (12) slavio je 27. svibnja msgr. Slobodan Štambuk, biskup bračko-hvarske-viški. Sljedećeg dana biskup Štambuk krizmao je u Neussu 27 krizmanika s područja te Misije.

● **Ludwigshafen** – Pod pokroviteljstvom grada, a u organizaciji HDZ, FC Croatia i hrvatske mladeži u Ludwigs-

hafenu je 18. svibnja održana manifestacija pod nazivom „Hrvatski dan“. Otvorio ga je i vodio Branimir Vrdoljak, koji je pozdravio brojne goste (oko 150). Pozdravne govore održali su: gđa Isabella Maurer, uime grada (posebno pohvalila hrvatsku mladež), gosp. Jožo Bartulović, socijalni radnik, gosp. Zvonimir Janjić, predsjednik HDZ, i gosp. Ivkić. Referat o hrvatskoj povijesti i kulturi imao je dr. Tomislav Sunić, ministar savjetnik u hrvatskom veleposlanstvu u Belgiji. U drugom dijelu programa mlade Hrvatice i Hrvati recitirali su pjesme hrvatskih pjesnika na njemačkom jeziku: Kristina Labrović („Kako se pravi pjesma“, Z. Baloga), Božena Vrnoga („Zašto me hoće svi odgojiti“, Z. Krilića), Marijana Šabić („Nije lako biti zmaj“, Z. Baloga) i Branimir Vrdoljak („Hrvatska“, D. Ivanišević). Uslijedilo je kratko izvješće o Hrvatskoj kao maloj zemlji velikih turističkih mogućnosti. HTZ iz Frankfurta podijelila je nazočnima promidžbene turističke plakate i vodiče. „Hrvatski dan“ oduljio se tako do kasno u noć, uz hrvatska jela i pića. Uspjeh ove manifestacije potvrđuje i ponuda grada hrvatskoj mladeži da vodi organizaciju sljedećega Međunarodnoga tjedna grada. Mladi su 24. i 25. lipnja imali također svoj stand u okviru gradske fešte „Spectaculum“.

● **Koblenz** – HKM Koblenz obilježila je 4. lipnja 30. obljetnicu postojanja i djelovanja. Misno slavlje predvodio je varaždinski biskup mons. Marko Culej, a koncelebrirali su: predstavnik biskupije Trier Franz Josef Gebert, župnik Franz Mockenhaupt, dr. Josip Sabol, don Marinko Jurišin i vlč. Alojzije Petrović, koji ovu Misiju vodi punih 30 godina. Misu su svojim pjevanjem ukrasili misijski zbor pod vodstvom gosp. Miaschaela i dječji zbor pod vodstvom pastoralne suradnice Dragice Žimbek. Župniku Petroviću i pastoralnoj suradnici Dragici biskup Culej uručio je poslije mise Zlatnu medalju Varaždinske biskupije. U župnoj dvorani je potom održana proslava Dana hrvatske državnosti. Za zabavu se pobrinuo VIS „Meštri“ iz Varaždina.

Prvopričesnici HKM Hanau sa župnikom fra Marijanom

Krizmanici HKM Lüdenscheld

● **Lüdenscheld** – U ovoj župi odavno je uhodana praksa da krizmanici, uz skoro dvogodišnju vjeronaučnu pripravu, imaju i zaseban krizmanički vikend, koji provode u jednoj od biskupijskih kuća za mlade. Ove godine je to bila Palottihaus u Olpeu. Od 29. 5. do 1. 6. krizmanici su učili, razgovarali, družili se i molili. S njima su bili župnik vlč. Branko Šimović i župna tajnica Ivanka Krause, koja je zamjenjivala oboljelu pastoralnu suradnicu. Sama svečanost podjele krizme bila je na Duhove. Taj sakrament kršćanske zrelosti mladima je podijelio pomoćni zagrebački biskup mons. Josip Mrzljak.

Ova je župa po peti put 24. i 25. lipnja proslavila svoju župnu svečanost, odnosno blagdan sv. Ivana Krstitelja. Osim mise i procesije sa zavjetnom slikom sv. Ivana Krstitelja iz Podmilačja, bilo je tu pjesme, plesa i zabave, te hrvatskih jela i pića. Kao i prošlih godina, i ovoga puta je prihod od fešte namijenjen za obnovu posve uništenoga svetišta sv. Ive u Podmilačju. U sklopu župne svečanosti održana je i trbina s temom: „Vjera i kultura u Hrvatskoj – njihova isprepletenost u povijesti i sadašnjosti“.

B. Š.

● **Esslingen** – Slavlje Majčina dana imali smo 13. 5. u Nürtingen-Zizishause-
nu. Uz djecu i mlade nastupio je i KUD „Ban Josip Jelačić“ iz Zaprešića, a potom su za svačiju dušu svirali VIS „Maheri“ iz Zagreba. 20. 5. sudjelovali smo na Svibanjskom mimohodu (Maiumzug) u Nürtingenu a nakon mimohoda nastu-

pio je i misijski folklor sa slavonskim kolom na sportskom stadionu.

Nakon nedjeljne mise 21. 5. u Esslingenu, na misijskoj tribini gost je bio generalni konzul Republike Hrvatske u Stuttgartu gosp. Ilija Lukanović, koji je govorio o političkom i diplomatskom položaju Republike Hrvatske s obzirom na međunarodnu i domovinsku političku situaciju. Na tribini se okupilo oko stotinjak ljudi koji su postavljali različita pitanja.

I ove godine u našoj Misiji bio je više puta susret žena. Dva puta gost susreta bila je č.s. Marija Marković iz Sindelfingena, koja je ženama iznijela svoje religiozno iskustvo. Na susretima se okupi i do sedamdesetak žena. Susrete animira gđa. Mara Gongola, župna referentica.

Dječji zbor uzveličao je misu 30. obljetnice HKM Koblenz

U našoj Misiji imali smo 28. 5. slavlje prve svete pričesti. Ove godine Stolu Gospodnjem pristupilo je 8 djevojčica i 10 dječaka. Prvopričesnike je cijelu godinu pripremala gđa. Mara Gongola. Oko ministranata i slavlja posebno se brigao suradnik gosp. Tomo Tadić. Za orguljama je bio gosp. Peter Kuserow, a zbor vodio ing. dr. Dragutin Lederer.

J. Š.

● **Moers** – U duhovskoj trodnevnici biskup iz Albanije Hil Kabashi podijelio je sakrament sv. potvrde u četiri hrvatske katoličke misije. Prvu je imao u Aachenu uoči

Duhova. Nakon susreta s aachenskim biskupom krizmao je 43 krizmanika, a na Duhove ujutro predvodio je krizmu i istovremeno prvu pričest u Mönchengladbachu, na području Misije Krefeld. Istoga dana krizmao je 14 krizmanika u Misiji Moers.

Uvečer je biskup otputovao u Rotterdam gdje je na duhovski ponedjeljak krizmao 185 krizmanika iz cijele Nizozemske.

Nakon krizmi, koje je imao u Münchenu i Freisingu, biskup iz Fiere u Albaniji, inače franjevac provincije Bosne Srebrene, nastavlja, kako kaže, dragu vezu s Hrvatima koju je imao dok je pastorizirao u Bosni. I danas su mu dragi susreti s vjernicima iz župa u kojima je djelovao: Breške, Bugojno i Sarajevo. M. J.

HODOČAŠĆE
U SANTIAGO
DE COMPOSTELU
I FATIMU

Putovima sv. Jakova

„Europa je rođena na hodočašću i njezin materinski jezik je kršćanstvo“

(Goethe)

Vjernici iz misija Esslingen, Reutlingen, Karlsruhe, Bad Cannstatt i Pforzheim, predvođeni župnikom patrom dr. Josipom Šimićem (Esslingen) i vlč. Ivanom Plješom, župnikom iz Karlsruhea, hodočastili su od 29.5. do 3.6. u Santiago de Compostela, svetište sv. Jakova ap. st. u Galiciji na sjeverozapadu Španjolske, u svetišhte Bom Jesus kod Brage i u Fatimu. U popodnevnom satima susret i upoznavanje u stuttgartskoj zračnoj luci. Nakon večernjeg leta preko Barcelone, nadosmo se pred polnoć u Santiago de Composteli. Ujutro, 30.5., podosmo razgledati stari dio grada. Nakon desetak minuta hoda eto nas na trgu *Praza do Obradoiro* pred katedralom sv. Jakova.

Gradnja prve katedrale započela je 1075. trajajući kroz cijelo 12. st. Svaki hodočasnik i svaki turist koji dođe u Santiago de Compostela, pri ulasku u katedralu stavi ruku na središnji stup na starom portalu i s unutrašnje strane stupa nasloni glavu. Već izdaleka primjećuju se udubine od prstiju i čela brojnih hodočasnika i namjernika. Najpoznatiji hodočasnik je svakako papa *Ivan Pavao II.* Katedrala je i iznutra barokizirana. Oltarskom nišom iz 18. st. dominira kip sv. Jakova iz 13. st. koji je predstavljen kao hodočasnik sa zlatnim ogrtačem. Razgledali smo sve znamenitosti katedrale i brojne kapele.

Točno u podne na misi hodočasnika, pozdravio nas je dekan i prepošt katedrale Don Xaime. Uz ostale svećenike s njime su koncelebrirali p. Josip i vlč. Plješa. Jedan dio euharistijske molitve molili su i na hrvatskom. Uz nas su još bili hodočasnici iz Parme u Italiji. Iako je bio običan dan doživjeli smo veliku radost, naime iza svete pričesti, donešen je veliki kadionik el Fumeiro, težak oko 65 kg., koji 8 ljudi treba zanjhati, tako da kadi crkvu od stropa do stropa. U srednjem vijeku kada su hodočasnici, za hladnih dana, u crkvi spavali, bolovali i čak žene radale, el Fumeiro je imao zadaću da katedralu osvježi ugodnim mirisom.

Nastanak i povijest svetišta Sv. Jakova

Sveti Jakov ap. i mučenik st., nacionalni patron Španjolske i Portugala, patron Reda sv. Jakova, pomoćnik je protiv reumatizma, zaštitnik hodočasnika, apotekara, drogerista, voskara, pletera čarapa, zlatara, proizvođača šešira, nosača i radnika, ratnika, vitezova i topnika, klime i vremenskih prilika, jabuka i poljskih plodova.

U ranom srednjem vijeku pojavljuje se nekako iznenada jedan religiozni fenomen koji se pokazao kao zajednički kulturni temelj onog zajedništva naroda

ju jakog zaštitnika u obrani od arapske muslimanske invazije.

Prvi likovi sv. Jakova ap. st. jesu upravo „Santiago matamoros“ (sličan sv. Juri), tj. Sv. Jakov koji ubija arapske osvajače. Prema nekim predajama ime Compostela (*Campus Stellae*) dolazi od zvijezde koja se pojavila da označi mjesto gdje se nalazi apostolov grob. Tako veliki Dante Alighieri vidi „mliječnu stazu na nebu“ (kumova slama) kao put koji vodi na grob sv. Jakova ap. st. Prema drugima naziv je rimskog starolatinskog porijekla i znači groblje.

„Ja kao rimski biskup i pastir sveopće Crkve, kliče Ivan Pavao II. 1989., pozdravljam te, stara Europo, poklikom punim ljubavi. Ponovno pronadi samu sebe! Povrati se svojim korjenima, ponovno počni živjeti one vrijednosti koje su učinile tako slavnom i dobrohotnom tvoju nazočnost na drugim kontinentima. Ponovno ostvari tvoje duhovno jedinstvo. Stari jakovski putovi bili su poput korita rijeka kojima su doticala mnoštva hodočasnike svake dobi i položaja sa svih strana Europe kroz cijeli srednji vijek k svetom Jakovu i tako postali prvi promicatelji, prenositelji i baštinici europskog zajedništva.“

koje danas nazivamo Europom. Goethe ovako opisuje taj fenomen: „Europa je rođena na hodočašću i njen materinski jezik je kršćanstvo“. A to hodočašće jest hodočašće u Santiago de Compostela.

Do toga je došlo na sljedeći način. Sveti Jakov stariji, jedan od prvih Isusovih učenika, brat evanđelista Ivana, prvi od apostola umire, i to kao mučenik 42., g. u Jeruzalemu (*Dj. Ap. 12,2*) po naredbi Heroda Agripe. U 6. stoljeću susreću se prva svjedočanstva o njegovu štovanju u današnjoj Španjolskoj. 812. g. biva pronađeno njegovo tijelo, ali bez glave koja je odsječena, u Galiciji. Upravo u to vrijeme Španjolska i Francuska, kao i neki drugi dijelovi Europe potrebu-

Velika hodočašća koja počinju oko 950. g. razviti će se ubrzo u tzv. „*rute jakabee*“ (putovi sv. Jakova) koje sa svih, pa i najudaljenijih krajeva Europe, vode u Santiago de Comp. Ubrzo na tim hodočasničkim putovima niču gostinji ili prenočišta za hodočasnike. 1075. gradi se začetak današnje bazilike. 1170. biva utemeljen viteški red sv. Jakova „*Red sv. Jakova od crvenog mača*“.

Tako nastaje tzv. „*Camino*“ (Hodočašće), zahvaljujući posebice benediktincima iz opatije *Cluny* u Francuskoj (vidi *Liber sancti Jacobi* ili *Codice Celestino* koji nastaje oko 1135. u istoj opatiji). „*Camino*“ postaje sredstvo ost-

Hodočasnici ispred katedrale sv. Jakova

varenja duhovnog u kulturnog jedinstva nastajućeg kršćanstva u Europi. Uz „put“ niču samostani, crkve, križevi, pokorničke postaje, liječilišta, štovanje različitih relikvija, koje imaju zadaću živjeti hodočašće kao ponajizvrsniju prigodu za obraćenje. Hodočasnik sv. Jakovu, prikazuje se ogrnut smeđim ili sivim plaštem, u šeširu, sa štapom u ruci, na kojem visi tikvica s vodom i sa školjkom na ogrtaču. U 12. i 13. stoljeću Santiago zamjenjuje Jeruzalem, koji je u muslimanskim rukama i Rim, koji će oživjeti tek od 1300. s utemeljenjem „jubilejske godine“.

Preko „jakovskih putova“ ostvaruje se duhovno i kulturno jedinstvo Europe

i vrši prva razmjena duhovnih i kulturnih dobara preko romaničkih i gotičkih crkava i umjetničkih djela. Preko prvih literarnih, pjesničkih viteških djela pomalo ulazi u uporabu i pučki jezik. Razvija se trgovina na razini samostalnih gradova (*comuna*). Zahvaljujući svemu ovom već u 12. st. možemo govoriti o „prvoj renesansi Europe“.

Hodočašća sv. Jakovu nisu prestajala, iako su se bila znatno smanjila. U zadnjih dvadeset godina ponovno su procvat zahvaljujući papi Ivanu Pavlu II. koji je 1982. u „Svetoj godini sv. Jakova“ i sam hodočastio u Santiago de Comp. 1989. Papa ponovno hodočasti u ondje na susret europske kršćanske

mladeži. Godine 1993. preko 7 000 000 hodočasnika hodočasti u Santiago. 1999. opet je bila „Sveta godina sv. Jakova“. 1987. g. Vijeća Europe vrednuju „Camino jakobeo“ kao jedan od najvažnijih kulturnih momenata Europe. 1993. UNESCO uzima Santiago u „popis svjetske kulturne baštine“.

Fatima

U srijedu, oko 9 sati, krenusmo prema jugu. Nakon kratkog zadržavanja u gradovima *Pontevedra* i *Vigo*, preko velikog mosta na rijeci *Rio Miño* udosmo u Portugal. Kod grada *Brage* popesmo se na brdo na kojem se nalazi svetište *Bom Jesus do Monte*, na kojem je papa *Ivan Pavao II.* imao susret s mladima. Nakon ručka pravac *Porto*, gdje smo se kratko zadržali i potom nastavili vožnju prema *Fatimi*. U autobusu su krunicu predvodili muškarci.

Nakon smještaja i večere u hotelu *San Amaro*, podosmo u svetište na krunicu, u 21.30. Na hrvatskom je jedan dio četvrtog otajstva predmolila gđa Zdenka Brkić. Također smo nakon drugog otajstva zapjevali „*Čuj nas, Majko!*“. Nakon krunice sudjelovali smo u procesiji sa svijećama. Na Uzašašće, ujutro, pošli smo na pjevani križni put koji su predmolili vjernici i potom u selo *Aljustrel*, gdje su živjeli vidioci *Lucia de Jesus*, *Francisco* i *Jacinta Marto* (dvoje potonjih je blaženima proglasio Papa 13. 5. 2000.). Točno u podne imali smo zgodu slaviti svetu misu u bazilici. Misu smo pjevali pučki na hrvatskom, iako je crkva bila puna Portugalaca i Španjolaca. Popodne smo pošli vidjeti stari grad *Coimbru*, staru i novu katedralu i sveučilište. Navečer smo ponovno sudjelovali u krunici i procesiji. U petak, 2. 6. podosmo u Lisabon.

Navečer, nakon tri sata vožnje i zastoja, opet u *Fatimi*. Opet smo predmolili jedan dio četvrtog otajstva. Ovaj put je predmolila gđa. Danijela Vukušić iz Misije Karlsruhe. U subotu, u rano jutro, posljednji pozdravi Gospi *Fatimskoj*, vožnja u lisabonsku zračnu luku i let za Madrid, Barcelonu i Stuttgart.

Hrvatini Daleković

DOLORES GRMAČA

Nisam sama

Čvrsto stojim
na igli vremena,
šibana gorčinom vjetrova
prodirem pogledom u sadašnjost.

Nema više samo magle sna
biljke rastu,
plodovi sazrijevaju.

Prepoznajem Tebe
i sebe
u novom sada
i volim
Tebe i sebe neznatne.

Ostavljam breme očekivanja,
prihvaćam Tvoju ruku.

Idem s Tobom,
ogoljena,
Tvoja i svoja,
kroz besputna rumenila.

Ne bojim se
zamki prošlosti
nisam sama.

Život na granici

Nemam gdje nasloniti
umorne misli,
nema vremena
za smiraj
klonulim rukama.

Život na granici
ne poznaje stajanja.
Mora se ići dalje
ući u vode mora burnoga
s vjerom u srcu
da vode će se rastvoriti
da ću prijeći na drugu stranu
Istine,
ući u pustinju duše svoje
tamo gdje progovara Svevišnji
riječima obećanja nedokučivih.

Poslušaj titraje svoga srca,
napij se iz izvora stijene najtvrdje
i kreni, nemoj stajati,
kreni u Obećanu zemlju,
ući u dvorove
sagrađene samo za Tebe.

Sve-jedno

Tamo gdje je radanje
Jednako umiranju
Bol je jednaka
Radosti

Tamo negdje
Nigdje i svugdje
U najtamnijoj tišini
Započinje i završava
Novo
Staro

Sve postaje
Sve-jedno
Ništa nije ništa
Nešto nije nešto
Sve je jedno
Nevažno
Prevažno

Titraj plavih trepavica

Skice čežnje
ne govore ništa.
Nijemo uzdiže papir
tražeći trag
nadolazeće plime sna
zaraženog gorakošću istine.

Već se izdaleka prepoznajemo
po titraju plavih trepavica
u gužvi onih koji hitaju
ni sami ne znajući kamo.

Sjeme koje si posijao
umrlo je.
Čeka toplinu Tvog pogleda
da proklija, uzraste
i donese obilat rod.

Prazni zvukovi tuđih nota
ne prepoznaju me.

Tražim Tvoj lik
razlomljen
u bolima pokraj staze
zarasle u korov nesvjesni,
korov straha.

Samoća uvukla se u kosti
skupljenih krila.
Klonula glava
traži Te u grudima strepnje,
prepoznaje Te
u drhtavim otkucanjima.

Samoća na Tvojjoj stazi
za ljubav
drugo je ime.

Sjeta u kosi

Prebivalište sjenki,
ne ostavi me!
Od kamena srca,
oslobodi me!
U noći bez svitanja,
pogledaj me!
U sumraku najdražeg,
sklopi mi oči!
I u zoru radosti,
probudi me!
Težina koraka ne osjeća
tromost zemlje.
Umorne klonule ruke
nosi vjetar nerazumijevanja:
Zašto ljubav nije ljubljena?
Tmina sumorna.
Strepnja siva.
I jedna žena sama na putu.
Zamišljena sjeta
igra se njenom kosom.
Izgubljen pogled
slama nadu prvih zraka zore...
Vjera traži Ljubav
jaču od kamena grobnog.
Prazninu ispunja glas
koji mijenja sve...

Nebo u nama

Na obali Beskraja
slušam priču valova,
miliju stijenju sjećanja
na kojoj stojim
zagledana u Tebe,
čela uspravna,
ruku raširenih.

Topli biseri umivaju
prozore duše,
srebrne kapi
natapaju žedna polja.
Mir i predanost
osvajaju nemir vjetra
u plamenoj kosi.
Sunce svoj krug
predaje tminama
i bljedoplavom mjesecu,
dariva me zrakama
posljednjim,
najnježnijim,
svebojnim.

Nebo je tako blizu,
vjekovi kao tren prolaze.
Sve će minuti.
Sigurna u luci
Tvoje vječne ljubavi
vjerujem u neprolazno
Nebo u nama.

Franz von Stuck, Innocentia, 1889., ulje na platnu

Brief des Delegaten

Liebe Leserinnen und Leser der Lebendigen Gemeinde,

über uns Kroaten im Ausland wurde in den letzten Jahren viel gesprochen. Die kroatische Diaspora war das Thema zahlreicher Treffen, Seminare, Veranstaltungen und Gespräche. Ein derartiges Seminar fand auch am 27.6.2000 in Zagreb statt. An diesem Seminar habe ich als Delegat für die Kroatenseelsorge in Deutschland teilgenommen und über das Thema: „Kann die kroatische Diaspora Kroatien helfen und was erwartet die Diaspora von Kroatien?“ referiert. Die Aktualität dieser Thematik wird deutlicher, wenn man sie nicht nur vom schmalen nationalen Blickwinkel aus betrachtet, sondern auch von kultureller, wirtschaftlicher und religiöser Seite und unter dem Aspekt der vordringenden Globalisierung.

Auch wenn die neue Regierung in Kroatien in Bezug auf die Frage nach der Diaspora eine andere Sichtweise hat, wendet sie sich, zumindest verbal, nicht von den Kroaten im Ausland ab, aber sie hat ihnen gegenüber eine neue Zugangsweise.

Einen traditionellen Zugang zur kroatischen Diaspora, aber mit neuen Betonungen und Bedürfnissen, hat die Kirche; in unserem Fall unsere Heimatkirche und die deutsche Ortskirche. Gerade der Heimatkirche der Kroaten ist es zu verdanken, dass es noch immer eine lebendige kroatische Diaspora in religiöser Hinsicht gibt, die sich aber zudem auch ihrer Herkunft bewusst und mit der Heimat eng verbunden ist.

Auf dem genannten Treffen habe ich einige Arten der Hilfe der kroatischen Diaspora für Kroatien angesprochen: a) humanitäre und soziale Hilfe, b) vereinzelte Kroaten aus der Diaspora haben in Kroatien kleine Firmen gegründet und beschäftigen somit Arbeiter, c) viele Kroaten aus der Diaspora haben ihr Geld in kroatische Banken investiert, d) junge gebildete kroatische Fachleute und Manager, die in angesehenen hochproduktiven deutschen Unternehmen tätig sind, könnten mit ihrer Erfahrung und dem erlangten Wissen mit fachlichem Rat helfen, e) es könnten Seminare und Vorträge über die Motivation der Beschäftigten, die Nutzung menschlichen Poten-

tials, die Steigerung der Produktivität, der Effektivität der Arbeit usw. organisiert werden.

In meinem Referat habe ich auch die Erwartungen der Kroaten im Ausland an ihren Heimatstaat Kroatien behandelt. An die erste Stelle tritt hierbei das Beibehalten der bereits bestehenden kroatischen Botschaften und Konsulate und, insofern es möglich ist, das Einrichten eines Büros (da ja das Ministerium für Rückkehr und Einwanderung geschlossen wurde), das konkret die Frage der Auswanderer und der Rückkehr koordinieren und lösen würde.

Kroatien und ihre Diaspora

Kroatien sollte sich nicht von seiner Diaspora abwenden und sie auch nicht vernachlässigen, sondern, ebenso wie die Kirche, eine feste Bindung mit den ausgewanderten Kroaten eingehen und geeignete Bedingungen für deren Rückkehr schaffen.

Ich kann nicht umhin, in diesem Brief die zahlreichen Wallfahrten der Kroaten aus den kroatischen katholischen Missionen in verschiedene Marienwallfahrtsstätten zu erwähnen: Birnau, Deggingen, Hildesheim, Neviges, Altöttingen, Marienthal, Zwiefalten und Lourdes. An diesen Wallfahrten haben tausende kroatische Gläubige teilgenommen. Die Wallfahrt ist für den gläubigen Menschen eine gute Gelegenheit, innezuhalten und zu überlegen, wie es weiterge-

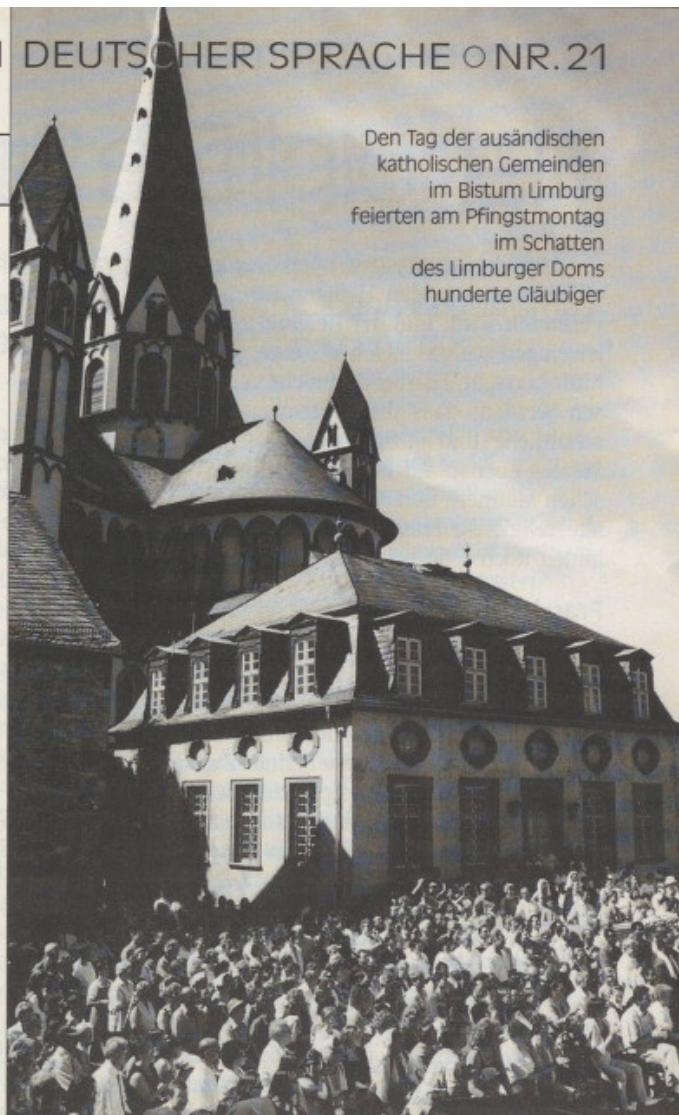
hen soll, und den Segen zu erbitten – für seine Arbeit und seinen Lebensweg.

Ich habe auch weiterhin meinen Besuch der kroatischen katholischen Missionen fortgesetzt. An den Sonntagen wie auch an anderen Feiertagen war ich seit meinem letzten Brief in den folgenden Missionen, wo ich den Gottesdienst gefeiert und gepredigt habe: Hannover, Hameln, Nagold, Bremen, Moers und Tuttligen.

Ich wünsche Ihnen, liebe Leserinnen und Leser der *Lebendigen Gemeinde* einen schönen Sommerurlaub, den Kindern erholsame Schulferien und alles Gute bis zur nächsten Ausgabe der *Lebendigen Gemeinde*.

Ihr
P. Josip Klarić, Delegat

Den Tag der ausländischen katholischen Gemeinden im Bistum Limburg feierten am Pfingstmontag im Schatten des Limburger Doms hunderte Gläubiger

Von Katja Sindemann

Die Stellung der Frau in

Auffällig ist, dass zwischen dem Idealbild, wie es in den Heiligen Schriften vermittelt wird, und der Realität in den jeweiligen Kulturkreisen oft eine große Kluft herrscht. Hierbei darf nicht vergessen werden, dass die politische, wirtschaftliche und soziale Struktur eines Staates ebenso auf das Verhältnis zwischen Männern und Frauen einwirkt wie alte, religionsgebundene Traditionen, die immer noch prägend wirken.

Frau im Judentum

Das Leben der gläubigen Juden ist von den religiösen Gesetzen geprägt, wie sie in der Thora – den Fünf Büchern Mose – und dem Talmud – den Interpretationen der Thora – zu finden sind. Zwei Stellen aus dem Schöpfungsbericht werden zu Auslegungen bezüglich der Stellung der Frau in der jüdischen Gesellschaft herangezogen. In 1. Mose 1. Kap. werden Mann und Frau gleichzeitig von Gott geschaffen, in 1. Mose 2. Kap. wird zuerst der Mann und dann, aus seiner Rippe, die Frau erschaffen. Die Rabbiner folgern daraus, dass Mann und Frau zwar gleichwertig seien, sich jedoch im Wesen unterscheiden und ihnen daher unterschiedliche Aufgabenkreise zukommen. Das jüdische Ideal besagt, dass die Frau Ehefrau, Hausfrau und Mutter zu sein hat. Entsprechend dem Gotteswort „Seid fruchtbar und mehret Euch“ hat die Frau Kinder zu bekommen, am besten zwei, in orthodoxen Familien bis zu acht. Die Ehe gilt als die optimale Lebensform, deshalb sollen Mädchen aus orthodoxen Familien bereits mit 17, 18 Jahren heiraten. Die jüdische Religion schreibt der Ehefrau eine Reihe von Verhaltensregeln vor: Enthaltensamkeit während ihrer Menstruation und 7 Tage danach, die Verwendung koscherer Speisen in getrennten Geschirren für Milch und Fleisch und die Vorbereitungen für den Schabbat, den wöchentlichen Feiertag. Der Mann hat seine Frau zu lieben, zu respektieren, sie zu ernähren und sexuell zufriedenzustellen. Das Judentum kennt zwar die Möglichkeit einer Scheidung, der Scheidebrief kann jedoch nur vom Mann angefertigt werden. Weigert dieser sich oder verschwindet er gar spurlos, ist die Frau in der Ehe gefangen. Eine Frau wird nicht als Zeugin vor einem religiösen Gericht oder bei Vertragsunterzeichnung zugelassen. Auch in religiöser Hinsicht ist die Frau nicht gleichgestellt. Sie

In der katholischen wie auch in anderen Kirchen wird derzeit viel über die Rolle der Frauen diskutiert, über ihre Aufgaben, ihre Rechte, ihre Fähigkeiten und Möglichkeiten.

muss zwar für die täglichen, dreimaligen Gebete nicht in die Synagoge gehen, sondern kann sie zuhause sprechen. Das Thorastudium war in der Vergangenheit jedoch hauptsächlich den Männern vorbehalten. Frauen als Rabbinerinnen oder als Kantorinnen sind in konservativen oder orthodoxen jüdischen Gemeinden nach wie vor undenkbar. Das gibt es nur im liberalen Reformjudentum, wo die Frau auch berechtigt ist, in der Synagoge neben ihrem Mann zu sitzen. Hat sich in der Realität auch viel geändert – jüdische Frauen schließen Berufsausbildungen ab, gehen arbeiten, leisten in Israel Militärdienst – so gelten für die Gläubigen immer noch die tradierten religiösen Gesetze. Daran konnte auch die feministische jüdische Theologie bislang nichts ändern.

Frau im Islam

Der Islam leitet seine Gesetze und seine Rechtssprechung vom Koran ab, der als Offenbarung Gottes gilt, und von den Hadiths, den Sammlungen mit Aussprüchen des Propheten sowie seiner Gefährten. Bezüglich der Stellung der Frau betont der Islam immer wieder, dass er eine Verbesserung geschaffen hat gegenüber der vorislamischen, heidnischen Rechtssprechung in Arabien. Wurden zuvor bei den arabischen Stämmen neugeborene Mädchen bei lebendigem Leib begraben, so forderte der Prophet Mohammed, Mädchen nicht zu verachten und Söhne nicht zu bevorzugen. Hatten Frauen zuvor kein Erbrecht, so wurde ihnen nun ein festgesetzter Anteil der Hinterlassenschaft zugestanden. Mohammed verbot, dass Witwen gegen ihren Willen zusammen mit dem Erbteil in den Besitz eines anderen Mannes übergangen. Konnte zuvor ein Mann beliebig viele Ehefrauen haben, so schränkte der Islam deren Anzahl auf höchstens vier ein. Und das auch nur, wenn der Mann sich imstande sieht, alle vier gleichberechtigt zu behandeln. Der Islam sieht Mann und Frau als gleichwertig an, nicht jedoch als gleichartig oder gleichberechtigt. Ihre unterschiedliche physische und psychische Natur bedingen unterschiedliche

Aufgabenbereiche. Während der Mann für die Erwerbstätigkeit und den Unterhalt seiner Familie zuständig ist, ist die Frau für Geburt und Erziehung der Nachkommenschaft und für den Frieden im Haus verantwortlich. Der Brautpreis, den die Familie des Mannes bei der Eheschließung an die Frau zu bezahlen hat, sichert dieser finanzielle Unabhängigkeit für den Fall der Scheidung oder der Witwenschaft. Sie kann selbständig über das Geld verfügen und es nach ihren Vorstellungen anlegen. Der Prophet schrieb den Männern vor, ihre Frauen zu achten, deren Gefühle nicht zu verletzen und sie nicht durch sexuelle Verweigerung zu bestrafen. Leichtes Schlagen bei Ungehörigkeit der Frau ist erlaubt. Im Fall einer Misshandlung kann die Frau Beschwerde bei Gericht führen oder die Scheidung verlangen. Das direkte Recht auf Scheidung ist allerdings dem Mann vorbehalten. Mann und Frau haben die gleichen religiösen Pflichten: das fünfmalige Gebet jeden Tag, Freigiebigkeit bei Almosengeben, die Wallfahrt nach Mekka, das Fasten im Ramadan. Soweit die religiösen Ideale.

In der Realität zeigen sich in den einzelnen islamischen Staaten große Unterschiede bezüglich der Möglichkeiten und Freiheiten der Frauen. In Ländern wie beispielsweise Tunesien oder Syrien besuchen Frauen die Universitäten, üben Berufe aus und führen einen westlichen Lebensstil. Im konservativen Saudi-Arabien ist es Frauen beispielsweise bis heute verboten, Auto zu fahren. Viele muslimische Frauen bemühen sich inzwischen, ihre Islamkenntnisse zu vertiefen, um auf der Grundlage der Schriften für die ihnen zustehenden Rechte einzutreten und ihre Einhaltung zu verlangen.

Frau im Hinduismus

Der Hinduismus hat keinen Religionsstifter, der eine einheitliche Rechtslage geschaffen hätte. Die normativen Werte

den nichtchristlichen Religionen

Wie wird die Stellung der Frau in anderen Religionen definiert? Und wie gehen dort die Frauen mit der ihnen zugedachten Rolle um? Judentum, Islam, Hinduismus und Buddhismus weisen jeweils eigene Vorstellungen auf – doch gibt es Parallelen und Überschneidungen.

stammen aus den Traditionen der indischen Gesellschaft und sind in verschiedenen religiösen Büchern niedergelegt. Eine maßgebliche Schrift ist der Manusmṛti (Gesetzbuch des Manu), in dem über den Status der Frau steht: „Als junges Mädchen gehört die Frau ihrem Vater, als Verheiratete ihrem Ehemann, als Witwe ihren Söhnen und Verwand-

ten, denn eine Frau darf niemals unabhängig sein.“ Die traditionelle Rolle der Frau ist die der Hausfrau und Mutter. Sie hat für die Familie zu sorgen und ihre Ansprüche zurückzustellen. Dafür wird ihr Respekt gezollt. Sie ist vor allem für die religiöse Erziehung der Kinder zuständig, damit erfüllt sie ihre Pflicht gemäß der kosmischen Ordnung. Die Einfügung des Einzelnen in der Dharma, die Heilige Ordnung aller Dinge, ist Ziel des Hinduismus. In der „Verordnung des Manu“ heißt es ferner, dass die Frau mit einer sündigen Seele geboren sei und daher dem Mann untergeordnet. Von einer guten Ehefrau erwartet man Treue und Ergebenheit.

In Indien hat sich erst in den vergangenen Jahren eine Emanzipationsbewegung gebildet, die eine Gleichstellung der Frau verlangt. Eine Tochter gilt vielen indischen Familien immer noch als Unglück. Denn die Mitgiftsummen für die Heirat sind hoch. Und viele Ehefrauen werden immer noch um dieser Mitgift

willen von ihren Ehemännern ermordet. Bestimmte religiöse Zeremonien können nur von Männern durchgeführt werden. Auf dem Weg, das spirituelle Ziel der Befreiung durch völlige Askese zu erlangen, sind Frauen natürlich ein Hindernis.

Frau im Buddhismus

Der Buddhismus, der in Nordindien entstand, hat einerseits das vorherrschende Frauenbild übernommen: die Ehefrau ist liebevolle, fleißige, umsichtige und freigeibige Gefährtin des Mannes. In den asiatischen Ländern des Buddhismus herrscht immer noch die traditionelle Rollenteilung vor: die Frau ist zuständig für die Familie und das Heim, für die Pflege des Hausaltars und für die religiöse Erziehung der Kinder.

Andererseits hat der Religionsstifter Buddha auch Neuerungen eingeführt. Zur Verbreitung und Bewahrung seiner Lehre hatte er einen Mönchsorden gegründet. Die Zulassung eines Nonnenordens lehnte er hingegen anfangs ab, obwohl sich unter seinen Laienanhängern auch zahlreiche Frauen befanden. Erst auf das Drängen seiner Tante hin stimmte er dann der Ordinierung von Frauen zu. Eine kleine Revolution, denn bisher war es indischen Frauen nicht möglich gewesen, ein asketisch-enthaltames Leben außerhalb des Familienkreises zu führen. Allerdings wurden die Nonnen den Mönchen rangmäßig untergeordnet. Heute ist die Realität der buddhistischen Nonnen eher düster. In vielen Ländern haben sie nur einen Novizen-Status, keine soziale Anerkennung, wenig finanzielle Unterstützung und daher auch keine Möglichkeit für tiefergehende Ausbildung. Im japanischen Zen-Buddhismus beispielsweise mussten sich die Nonnen die Erlaubnis, als Lehrerinnen oder Meisterinnen zu wirken, erst in diesem Jahrhundert mühsam erkämpfen.

Angeblieh soll Buddha gesagt haben, dass eine Frau das buddhistische Ziel der Erleuchtung nicht erlangen könne. Heutige Buddhistinnen halten diese Aussage jedoch für eine spätere Hinzufügung. Denn in der buddhistischen Lehre geht es um die Befreiung des Geistes, der

an kein Geschlecht gebunden sein kann. Trotzdem hat sich in der buddhistischen Überlieferung die These erhalten, dass die Existenz als Frau minderwertig sei und Frauen daher auf Wiedergeburt in einem männlichen Körper hoffen müssen.

Frau im Westen

Zusammenfassend lässt sich sagen, dass in den beschriebenen Religionen die Aufgaben der Frau im Rahmen einer Ehe in der Mutterschaft und der Haushaltsführung gesehen werden. Dies wird teils aus den Heiligen Schriften begründet und teils aufgrund der bestehenden gesellschaftlichen Traditionen postuliert. Der Mann hat die Frau dafür zu respektieren und zu lieben. Was aber, wenn er dies nicht tut? Wenn er stattdessen seine Frau schlägt, sie gar vergewaltigt? Wenn er fremdgeht und die Frau dadurch in ihren Gefühlen und in ihrem Selbstwertgefühl verletzt? Wenn er der Frau die nötige finanzielle Unterstützung verweigert? Durch ihr Dasein als Nur-Hausfrau ist die Frau in der Position der finanziellen Abhängigkeit, sie kann die Scheidung nicht selbst einreichen. Sie ist auf die Unterstützung von außen oder auf einen wohlwollenden Richterspruch angewiesen. Kann sie ihrer Pflicht des Kindergebärens nicht nachkommen, droht ihr gesellschaftliche Ächtung. Sie hat zwar oft die gleichen religiösen Pflichten wie der Mann, hat aber selten und gar nicht die Möglichkeit, als religiöse Lehrerin oder Gesetzesinterpretin aufzutreten. Das Priesteramt ist ihr in den meisten Traditionen ebenfalls verwehrt.

Unter diesen Umständen kann man die Freiheiten, die die westliche Gesellschaft den Frauen bietet, nicht hoch genug schätzen. Hier hat die Frau die Freiheit zu entscheiden, ob sie Hausfrau oder berufstätig sein will. Ob sie Kinder oder Karriere haben will. Ob sie in Ehe oder lieber alleinstehend leben will. Ob sie eine Tätigkeit ergreifen will, die ihren Neigungen und Fähigkeiten entspricht, oder ob sie sich einer spirituellen Ausbildung widmen will. Als Nonne, als Theologin, als Seelsorgerin oder eben auch als Priesterin. ■

Der Mythos „Mutter“ – damals und heute

Von Željka Čolić

Mütter sind täglich einem 24-Stunden-Job unterworfen, funktionieren immer und sind wahre „Lebenskünstlerinnen“. Die heutigen Frauen und Mütter wollen und können mehr sein als nur eines. Dies spricht für die weibliche Flexibilität, die die Männer noch lernen müssen...

„Man kann nicht zugleich Mutter und etwas anderes sein.“ Mit dieser Behauptung hat Elisabeth Badinter die Mutterideologie des ausgehenden 19. Jahrhunderts charakterisiert. In einer Zeit, als Mutterschaft ein unabdingbarer, selbstverständlicher Bestandteil eines Frauenlebens war, ging man damit auch einfacher um. Eine verheiratete Frau wurde im 19. Jahrhundert erst akzeptiert und zum vollwertigen Mitglied der Gesellschaft, wenn sie auch Mutter wurde – und das sehr oft; 8 bis 10 Kinder (und sogar mehr, „von Gott gegeben“) war fast Normalität.

Trotz dieses vorherrschenden Muttermythos, von dem man annehmen sollte, die Kinder würden dann auch einen wichtigen Stellenwert im Leben dieser Mütter einnehmen, war gerade das Gegenteil der Fall gewesen. Über die Erziehung der Kinder machte man sich überhaupt keine Gedanken, weil zur damaligen Zeit dieses Verständnis, wie wir es aus heutiger Sicht haben, einfach nicht existent war. Die Kinder wurden meistens sich selbst oder im Haus lebenden Verwandten oder größeren Kindern überlassen, mit zur Arbeit (Feld o.ä.) genommen; bei den Reichen waren es dann die Ammen und Kindermädchen, die die Mutter ersetzten, da diese gesellschaftlichen Pflichten nachgehen musste. Es existierten nahezu beziehungslose Beziehungen, denn das Bewusstsein für Kinder und die Achtung dieser fehlte völlig. Erziehung hieß damals nötigste Grundversorgung ohne größeren zeitlichen Aufwand, was heute unvorstellbar wäre. Aus heutiger Perspektive betrachtet, birgt die damalige Ideologie einen immensen Widerspruch in sich, kann aber nur anhand des existierenden Frauenbildes der damaligen Zeit (ein Frauen-dasein wurde nur durch Mutterschaft legitimiert) verstanden werden. Parallel dazu glaubte man, dass Frauen „was Verstand, Gemüt und Charakter betrifft, den Kindern ähnlich seien, (...) und deswegen zur Kinderpflege auch besonders geeignet seien...“

Aus dieser für uns paradox scheinenden philosophischen Grundhaltung heraus entwickelte sich auch eine Art positiver Aufwertung der Mutter, denn bis zum 18. Jahrhundert hieß Muttersein, analog zur frühen Menschheitsgeschichte, vor allem: Leben hervorbringen, d.h. Fruchtbarkeit wertschätzen. Die zahlreichen Kunstobjekte von Venusfiguren symbolisieren die Frau als Trägerin des Lebens. Das Objekt der Verehrung galt der Fruchtbarkeit und damit dem Leben selbst, und nicht etwa der Mutter oder der mütterlichen Haltung.

Selbst der „heilige Maria-Mythos“ hat seinen Ursprung in der Verherrlichung der Lebensspenderin des Gottessohnes. Im 19. Jahrhundert hat man sich langsam von diesem ursprünglichen Fruchtbarkeitsbewusstsein distanziert und die Mutter und die Mütterlichkeit (also Kinderpflege, aber nicht Erziehung im heutigen Sinne) als solche respektiert und hochgeschätzt, was sich für heutige Verhältnisse etwas eigentümlich und widersprüchlich anhört.

Im Zuge der gesellschaftlichen Entwicklung, des technischen und psychischen Fortschrittes, dank der Erkenntnisse der Psychoanalyse und nicht zuletzt der Frauenbewegung hat sich auch das Selbstverständnis der Frauen und Mütter vollkommen gewandelt. In den 50er und 60er Jahren des 20. Jahrhunderts entwickelte sich eine negative Mutterideologie, weil sie in krassem Gegensatz zur Selbstverwirklichung der Frau als Mensch verstanden wurde. Simone de Beauvoir sah die Mutterschaft eher als eine „Böse Falle“ an, und formulierte 1950 ihre philosophische Grundhaltung mit den Worten: „Mutterschaft ist die geschickteste Art der Verwandlung einer Frau in eine Sklavin.“

Als Folge der „Flower-Power-Generation“, der Bewusstwerdung von Natur und Mensch, wandelte sich auch dieses negative Mutterbild in ein positives. Die folgenden Jahrzehnte sind gekennzeichnet durch eine „Neue Mütterlichkeit“. Die Mutterschaft erfuhr eine immense Aufwertung und Kindererziehung (meist

antiautoritär) wurde groß geschrieben. Viele Frauen scheiterten aber daran, dass sie sich entscheiden mussten zwischen Berufstätigkeit oder Kind, weil die gesellschaftlichen Bedingungen eine Mutterschaft wiederum nicht vorsahen.

Heute existieren vielfach Mischformen (Mutter-Hausfrau, Mutter in Teilzeit, vollberufstätige Mutter), wobei jede Frau für sich nach persönlichem Maßstab ihre Lebensform wählen kann. Die modernen Frauen möchten aber (mehrheitlich) alles: Kind und Beruf. Hinzu kommt aber noch die komplette Haushaltsführung, was jede Menge Zusatzarbeit bedeutet, wobei die Mehrzahl der Männer nach wie vor nicht ihre hilfreiche Hand reichen.

Dies führt unweigerlich zu einer Doppel-, sogar Dreifachbelastung, so dass die heutigen Mütter überlastet sind, zumal die familiären Verhältnisse nicht mehr in Großfamilien existieren und die gesellschaftlichen Verhältnisse nach wie vor nicht besonders frauen- und kinderfreundlich sind, obwohl politisch das Gegenteil suggeriert wird.

In Wirklichkeit brauchen heutige Frauen, insbesondere Mütter, ein wahres Naturtalent an Organisationsmanagement, um die alltäglichen Hürden meistern zu können. In dieser isolierenden und auf Erfolg getrimmten Gesellschaft, die einem ständigen Wandel unterzogen ist, sind Mütter diejenigen, die sehr viel Kraft und Energie benötigen, um alles zu schaffen. Mütter sind täglich einem 24-Stunden-Job unterworfen, funktionieren immer und sind wahre „Lebenskünstlerinnen“. Leider geht das im gehetzten Alltag oft unter, aber der heutige Mutter-Mythos „lebt“ als Lebens-Allroundtalent in einem viel weitgefächteren Spektrum (als damals), dessen Dimension nicht auf eine einzelne Funktion begrenzt werden kann. Das macht es natürlich nicht leichter, aber die heutigen Frauen und Mütter wollen und können mehr sein, als nur eines. Dies spricht für die weibliche Flexibilität, die die Männer noch lernen müssen... ■

Vjera koja ozdravlja

Mjesece svibanj i lipanj obilježila su brojna hodočašća: U Lurd, Limburg, Neviges, Marienthal, Birnau, Deggingen, Altötting, Hildesheim, Zwiefalten...

Naši vjernici vole hodočašća. Svi oni koji pristojno zarađuju u Njemačkoj mogu sebi priuštiti hodočašće u jedno od poznatijih svetišta, a nemali broj odlazi čak u Svetu Zemlju. Mjesece svibanj i lipanj su zapravo mjeseci hodočašćenja i među našim vjernicima u Njemačkoj. Dok se o blagdanu Uzašašća išlo na hodočašće u Lurd, dotle su za Duhove održana brojna hodočašća u samoj Njemačkoj, i to u već poznatim svetištima.

Neviges

Mnoštvo hodočasnika iz hrvatskih katoličkih misija ruskoga područja okupilo se i ove godine 12. lipnja, kod Gospe u Nevigesu. Hodočasnici su imali prigodu za ispovijed, a u 11 sati su obavili pobožnost križnoga puta. Potom se u crkvi molila Gospina krunica. Uslijedila je svečana misa koju je predvodio mons. Josip Mrzljak, pomoćni zagrebački biskup. On je naše iseljenike i radnike pozvao na ustrajnu vjernost Bogu i Gospi te na ljubav prema domovini. Hodočašće je organizirala HKM Metmann.

Marienthal

Veliki broj hrvatskih katolika s područja Rajna-Majna hodočastio je na duhovski ponedjeljak u Gospino svetište Marienthal kod Eltville. Hodočasnici su imali priliku za ispovijed, a potom molili križni put na otvorenom. Koncelebriranu misu sa svećenicima okolnih misija predvodio je fra Anto Batinić, urednik „Žive zajednice“. U propovijedi je naglasio snagu vjere koja ozdravlja, pomaže i spašava, a jezgru te vjere svima nam je usadio i darovao sam Bog. Misno slavlje uzveličao je zbor HKM Offenbach, a čitanja su imali mladi HKM Mainz. Misu je svirao vlč. Ivan Levak, župnik HKM Ashaffenburg. Zajednički ručak za sve hodočasnike bio je u Rheingauhalle u Eltville. Nakon ručka na pozornici su nastupili crkveni pjevački zborovi i misijske folklorne skupine. Na koncu je svojom odličnom svirkom sve nazočne zabavio VIS „Domino“ iz Nürnberga. Hodočašće je priredila HKM Mainz na čelu sa župnikom fra Petrom Vučemilom.

Hildesheim

Hrvatski katolici iz misija na sjeveru Njemačke (Berlin, Braunschweig, Bremen, Hamburg, Hannover, Hameln, Kassel, Neumünster i Göttingen) hodočastili su 12. lipnja u biskupijsko sjedište Hildesheim. U katedrali Marijina uznesenja, određenoj za dobivanje oprosta u jubilejskoj godini, vjernici su pristupili sakramentu pomirenja, obavili križni put i radosno slavili misno slavlje koje je, uz koncelebraciju brojnih svećenika navedenih misija, predvodio i propovijedao don Marko Tomić, vicedirektor Hrvatskoga zavoda sv. Jeronima u Rimu. Propovjednik je nazočne pozvao na raskid s negativnom prošlosti i na povjerenje u budućnost uz pomoć Marije, Majke Crkve. Skupljena milostinja namijenjena je obnovi župe Žepče. Nakon mise je izveden kulturno-zabavni program u Parkhotelu Berghölzhen. Za zabavu je svirao VIS „Dobri duhovi“ iz Hamburga. Hodočašće je organizirala HKM Braunschweig na čelu sa župnikom vlč. Antom Kutlešom. J. Župić

Dani molitve i sabranosti

Hrvatska katolička župa Lüdenschied je s 46 hrvatskih hodočasnika s područja župe Lüdenschied te s područja Dortmunda i Bielefelda također bila na hodočašću u Lurdu te pri tome doživjela prave trenutke molitve, sabranosti, nutarnjeg opuštanja, utjehe, radosti zajedništva s Bogom i međusobno.

Na povratku iz Lurda naši su hodočasnici posjetili i Pariz te pogledali najvažnije znamenitosti.

S velikim oduševljenjem hodočasnici su se vratili svojim kućama i ponijeli sa sobom nezaboravne dojmove koje su mnogi od njih i drugima priopćili preko razglasa u autobusu. B. Š.

LIMBURG

Hod s Isusom

Sunce je toga duhovskog ponedjeljka sjalo tako jako, da bi se mogla čak ozbiljno uzeti don Giacomova anegdota. On je u šali tvrdio da su vruće sučeve zrake posebna pošiljka jedne talijanske firme. Tog lijepog dana održan je susret katolička zajednica drugih materinskih jezika u Limburgu. Katolici različitih nacionalnosti susreli su se u Limburgu da zajednički slave duhovsko bogoslužje. Zastupljeni su bili Albanci, Eritrejci, Englezi, Amerikanci, Francuzi, Indijci, Talijani, Korejanci, Filipinci, Portugalci, Rumunji, Slovaci, Slovenci, Španjolci, Česi, Tamilci, Vijetnamci...

Nešto prije podne autobusi puni hodočasnika pristigli su na pet pripremljenih mjesta za parkiranje. Ona su bila tako raspoređena oko limburške katedrale da su hodočasnici ulazili u nju u obliku zvijezde. Nekoliko stotina hrvatskih hodočasnika došlo je iz Frankfurta, Wiesbadena, Wetzlara, Taunusa. Razne nošnje, boje lica, jezici, doneseni darovi, kao što su vino, sir, kruh, masline i voće,

donijeli su velebnoj katedrali još radosnije i živopisnije ozračje.

Misu je predvodio limburški biskup dr. Franz Kamphaus, a koncelebrirali su svećenici inozemnih zajednica. Vjernici svih zajednica su također aktivno sudjelovali u bogoslužju: čitanjima, pjevanjem, molitvom vjernika, prinosom darova. Thomas Kosmidis iz frankfurtske hrvatske katoličke zajednice pjevao je odlično zaziv „Neka te slave narodi, Bože, svi narodi neka te slave!“ Prikladniju pjesmu bilo bi za takvu misu zaista teško naći.

Biskupova propovijed je, kao što je i obećao, bila kratka, ali vrlo sadržajna i poticajna. Današnji čovjek se previše predao utjecajima svijeta. Neprekidno se trči za vremenom, uspjehom, novcem. Trebalo bi napraviti stanku i početi koristiti naš duhovni potencijal. Ne bi trebalo trčati samo za površnim uspjesima u svijetu, nego bi trebalo ići za Kristom, težiti za višim vrednotama.

Očenaš je svatko molio na svome vlastitom jeziku, ali smo začudo istodobno čuli jedni druge, pa se stekao dojam kao da molimo jednim jezikom.

Program je nastavljen poslije mise, na pozornici pod vedrim nebom, usred staroga grada, podno katedrale. Činilo se kao da pozornica jedva čeka na izvedbe svojih gostiju. Mladi i stariji iz mnogih zajednica izveli su svoje tradicionalne plesove i pjesme. Mnogi su nastupili u živopisnim i izvornim narodnim nošnjama iz svoje domovine. Nastupio je i zbor HKM Frankfurt, koji je pjevao i pod misom, a misijska folklorna skupina maestralno je otplesala završno kolo iz opere „Ero s onog svijeta“. Vrhunac je bila solo-predstava jedne mlade Indijke, koja je osjećajno i dojmljivo, u plesu, prikazala Isusovu muku, smrt i uskrsnuće. Sve u svemu bili su to vrlo uspješni nastupi. Hodočasnici su se nakon zadnjega plesa raspršili na sve strane svijeta, upravo onako kako su i došli. Ali, na ovom hodočašću ih je, iako različite, ujedinio Isus, u kojeg svi vjeruju. Valja se nadati da će ih on pratiti na svim njihovim životnim putovima.

Betina Mamić

MÜNCHEN

Znamo što postajemo

Krizma, pričest i hodočašće u Lurd

U subotu, 20. svibnja 2000., točno u 10.30 sati, dostojanstvena procesija krizmanika, kumova, ministranata i koncelebranata (fra Petar Gulić, Pfr. Konrad Vogt, fra Damjan Čovo, prof. Blaž Toplak) na čelu s biskupom Hilom Kabashiem ušla je kroz glavna vrata crkve sv. Pavla. Zasvirale svečano orgulje, a zvona sv. Pavla uzveličale još dublje i glasnije dostojanstvo sakramenta sv. krizme. Na početku sv. mise, sve nazočne pozdravio je župnik fra Petar Gulić, te biskupu Hilu Kabashiu predstavio 104 krizmanika. Župnik Vogt, svojim tihim glasom, dubokim je sadržajem pozdravio sve krizmanike, vjernike i biskupa.

U ime svih krizmanika, biskupa, roditelje i kumove pozdravila je krizmanica Marija Crnički ovim riječima:

„Dragi oče biskupe! Radujemo se Vašem dolasku i iskrena srca Vas pozdravljamo. Dobro nam došli! Ovaj današnji dan za nas krizmanike je izuze-

tan trenutak. Danas ćemo preko Vaših ruku primiti svetu potvrdu. Svjesni smo što primamo! Znamo što postajemo! Odgovornost smjelo preuzimamo!

U jubilarnoj godini primit ćemo kršćansku zrelost, puninu Duha Svetoga. Ovo naše geslo je sveopće geslo univerzalne Crkve: *Krist, jučer, danas i uvijek*, jest znak naše spremnosti i odlučnosti, ići s Kristom od kolijevke do groba. Dobro nam došli! Proslava sv. krizme je bila u lijepom, skladnom i dostojanstvenom ozračju, tako da je i sam biskup bio oduševljen tim skladom, dostojanstvom i redom. Crkveni zbor je uzveličao ovo slavlje svojim lijepim i uvježbanim pjevanjem pod palicom orguljašice s. Nikoline Bilić. Na kraju je krizmanik Mihovil Božanović zahvalio biskupu na daru potvrde. Darovao mu je simbol univerzalne Crkve sa svim imenima krizmanika.

Fra Petar je također zahvalio biskupu u ime cijele naše zajednice. Na kraju se i sam biskup obratio još jednom svim vjernicima riječju zahvale.

Samo tjedan dana kasnije proslavljena je u našoj zajednici i podjela sakramenta prve pričesti (euharistije). Stolu Gospodnjem po prvi put pristupilo je 58 mladih vjernika. Fra Petar je u misi rekao:

„A vi, dragi prvopričesnici, budite ne samo danas svojim roditeljima radost i veselje, budite ne samo danas Kristovi prijatelji, nego to budite cijeloga života. Od danas je Isus na poseban način vaš prijatelj.“

Krizmanici na hodočašću u Lurdu

31. svibnja do 4. lipnja naši ovogodišnji krizmanici su hodočastili Majci Božjoj u Lurd. Njih 50 sa svojim vjeroučiteljem đakonom Matom Kutlešom po prvi puta u povijesti naše Misijske podoše kao zreli kršćani i primjerom pokazati kako se treba živjeti i prakticirati svoja vjera.

Mate Kutleša / Jozo Sladoja

FRANKFURT

Rijeka milosti

Na ovogodišnjem hrvatskom hodočašću u Lurd (31.5.–5.6.) okupio se rekordan broj hodočasnika iz tridesetak hrvatskih katoličkih zajednica

Hodočasnici iz tridesetak hrvatskih katoličkih zajednica iz Njemačke tekli su kao rijeka milosti na put u Lurd zadnjeg dana mjeseca svibnja 2000. godine. Kao planinski potočići slijevali su se sa svih strana, žuboreći u pjesmi i molitvi, da bi se konačno slili u rijeku Gavu u ranim poslijepodnevrim satima na svetkovinu Kristova Uzašašća. Onaj tko je prvi puta hodočastio u to malo pirinejsko mjesto, osjetio je kao da je vrijeme stalo, a oni koji su ponovili svoje hodočašće u Lurd, osjećali su kao da nikada nisu napustili to svetište. Umor od puta, skučenost autobusnih sjedala te tisuće prevaljenih kilometara odjednom su zaboravljeni. U bazilici sv. Pija X., koja se nalazi pod zemljom i koja primi pod brodsko okrilje 30-ak tisuća putujućih hodočasnika, osjećali smo se kao kapljica vode na dlanu. Tu smo proslavili svetu misu koju je predvodio fra Marinko Vukman uz dvadesetak koncelebranata. Izgledalo je u toj bazilici kao da smo svi

bili u toj bazilici kao da smo svi mogli stati u jednu klupu, ali molitvom i pjesmom vinuli smo se do samog predvorja neba. Noć je pomalo padala, svjetla su ukrašavala hodočasničke zavjete, osjećalo se kao da grad ide na zasluženi počinak. Odjednom iz svih ulica, kao bujica, tisuće hodočasnika iz cijeloga svijeta prekršiše trg svetišta. U procesiji sa svijećama, molitva sv. krunice ispunjala je svetište na svim jezicima svijeta. Uz podizanje svijeća na riječi „Ave, Maria“ izgledalo je kao da se zapaljeno zvjezdano nebo spustilo na zemlju. Tako bijaše jutro pa večer, dan prvi.

Iza visokih pirinejskih litica budilo se novo jutro. Ptice su svojim cvrkutom pratile pospane korake hodočasnika. Sunce je svojim zrakama obasjalo špilju Gospina ukazanja, a mi smo se lagano uspinjali na brdo križnog puta. Bosi su koraci u čarobnoj prirodi pratili postaju po postaju, koje su, u svojoj

umjetničkoj ljepoti, izgledale kao stvarna prisutnost prošlosti. Svoj križni put ujediniли smo u zajedničkoj sv. misi u crkvi sv. Bernardice koju je predvodio vlč. Branko Šimović. U poslijepodnevrim satima pristupili smo sakramentu ispovijedi. Ostatak vremena iskoristili smo za razgledavanje Lurda. Roditeljska kuća i mlin, te soba u kojoj se rodila sv. Bernardica duboko su ostali u sjećanju svakog hodočasnika. Skromne i priproste stvari istinski ispunjavaju dušu. Molitva pred špiljom ne može se opisati ljudskim riječima jer to je posebna tajna susreta Marije, Krista i čovjeka. Tako bijaše večer pa jutro, dan drugi.

Novo jutro izgledalo je još ljepše. U hotelskim se sobama nitko ne želi dugo zadržavati. Skupili smo se u bazilici sv. krunice na jutarnjoj sv. misi koju je predvodio fra Ante-Jojo Marković. Zadnje trenutke našeg hodočašća proveli smo u molitvi pred špiljom ukazanja zahvaljujući Majci Božjoj za milosti isprošene od njezina Sina. Kao vidljive znakove ponijeli smo sa sobom mnoge suvenire i čudotvornu lurdsku vodu, a kao nevidljive znakove krenuli smo kući natopljeni Rijekom milosti te osnaženi blizinom Vječnosti noseći svojoj kući i obitelji Kristov dar s neba.

fra Jojo

Hodočasnici iz Frankfurta i okolice u Lurdu

Rasadišta molitve i domoljublja

Uzvanici na obilježavanju 25. obljetnice HKM Wetzlar/Montabaur

U subotu 27. 5. 2000. hrvatska katolička zajednica u Montabauru svečano je obilježila Dan hrvatske državnosti i ujedno 25. obljetnicu postojanja Hrvatske katoličke misije Wetzlar koja obuhvaća četiri kotara: Wetzlar, Limburg, Dillenburg i Montabaur.

Slavlje je počelo u 18.00 sati svetom misom u crkvi „Hl. Familie“ koju je predvodio župnik vlč. Mato Aračić. Na ovoj misi zahvalnici vjernici su se pomolili za sve one koji su dali svoje živote za hrvatsku slobodu.

Slavlje je nastavljeno u župnoj dvorani s kulturno-zabavnim programom koji je započeo hrvatskom himnom. Nakon himne slijedila je molitva i minuta šutnje za sve pale, poginule i nestale, kako u bližoj, tako i u daljoj povijesti hrvatskog naroda.

U svom pozdravu domaćin vlč. Mato Aračić je istaknuo kako su hrvatske katoličke misije godinama i desetljećima bile jedina stjecišta vjernika gdje su smjeli biti ono što i jesu u srcu i duši: Hrvati i katolici. „Misije su tako postale ne samo mjesto molitve i sabranosti, nego i rasadišta kulture, domoljublja, raznorodnih aktivnosti duha i tijela“, rekao je vlč. Aračić.

Prva misa za hrvatske vjernike u Wetzlaru bila je prije 25 godina, točnije

15. veljače 1975., a služio ju je kao prvi župnik ove misije sada već pokojni fra Ante Čotić. U jesen 1980. župu je preuzeo p. Vladimir Feldin a tri godine kasnije njega je zamijenio fra Nikola Zovkić, koji je ostao do kolovoza 1986. kada je na njegovo mjesto došao fra Pero Šestak. U listopadu 1994. župu je preuzeo današnji župnik vlč. Mato Aračić. Danas ova zajednica broji 1874 vjernika.

Prisutne je potom pozdravio savjetnik za kulturu u hrvatskom veleposlanstvu u Berlinu, gosp. Stjepan Šulek. On je čestitao 25. obljetnicu Misije i 10. obljetnicu hrvatske državnosti.

Zatim su nastupili solisti gosp. Peter Wayand i gđa. Iva Lesica uz pratnju-gosp. Rajka Radišića na glasoviru. Program je obogaćen i narodnim plesovima iz Slavonije, Zagorja, Bosne i s otoka Krka koje je izvela folklorna skupina Hrvatskog kulturnog društva iz Koblenza.

Među gostima bili su predstavnici Hrvatsko-njemačkog kulturnog društva iz Koblenza, Hrvatskog kulturnog društva iz Koblenza, ženski nogometni klub Croatia iz Zagreba te mnogi drugi hrvatski i njemački uzvanici. Nakon službenog dijela kulturno-zabavnog programa, koji je završio pjevanjem Europske himne, nazočne je poznatim hrvatskim melodijama zabavljao gosp. Ivan Grgić. Raspoloženje je bilo veselo, a to veselje trajalo je do kasno u noć. ■

Folklorna skupina
Hrvatsko-njemakog društva
iz Koblenza

Dr. Vlado Vukoja u sredini

Dr. Vlado Vukoja – neumorni dobročinitelj

Gospodin dr. Vlado Vukoja živi i radi već 30 godina kao liječnik u općoj bolnici Andernach. Ima suprugu i troje djece, od kojih su dvije kćerke već marljive studentice, a treća još pohađa gimnaziju.

Od početka agresije na Hrvatsku velikodušno i neumorno je pomagao potrebnima, kako u Hrvatskoj, tako i u Bosni i Hercegovini. Budući da ima veliki krug poznanika i prijatelja, pomoć nije ograničio na lijekove i medicinske aparate, nego se pobrinuo za tone i tone hrane, odjeće, obuće. A roditelji su mu bili sve do 1995. u Banja Luci!

Nijedan humanitarni transport od njih 46 iz Montabaura (144 kamiona) nije pošao na put bez njegova udjela. Za svoj humanitarni rad, na prijedlog Hrvatskog kulturnog društva Koblenz, odlikovan je od predsjednika RH dr. Franje Tuđmana „Redom Danice Hrvatske s likom Katarine Zrinske“.

Ali, ni nakon rata, ni nakon odlikovanja, nije prestao ostvarivati na djelu geslo: „Dobro je činiti dobro.“ Nakon što je već darovao mnogo medicinskih aparata i lijekova za bolnicu u Našicama, odlučio se i za pripomoć u izgradnji bolničke kapelice. **Rajko Radišić**

WAIBLINGEN

Milosrdna srca milosrdnica

Na Majčin dan, 14. svibnja ove jubilarne godine, zajednicu hrvatskih katolika u Waiblingenu posjetile su, na poziv župnika fra Stanka Dotura, časne sestre milosrdnice splitske provincije „Navještenja Gospodinova“. Sestre, Antonija, Ivna, Marija-Goretti, Kruna, Karolina, Blaženka i Nikoleta članice su zbora sestara milosrdnica koji djeluje već 15-ak godina pod umjetničkim ravnanjem s. Mirte Škopljanac Mačina. Otkad traje izgradnja njihove provincijalne kuće u Splitu, zbor je u nepotpunom sastavu zbog nemogućnosti zajedničkih proba. No, ni u ovakvim okolnostima zbor nije prestao djelovati već svojim neumornim radom nastavlja njegovati i oživljavati svetu glazbu, od gregorijanskog pjevanja, renesansnih polifonih majstora i skladatelja našega doba s posebnim osvrtnom na hrvatsku glazbenu baštinu.

Sestarski oktet je svojim pjevanjem za vrijeme mise u crkvi, a kasnije koncertom u dvorani, zaista uzveličao taj posebni dan, koji je bio i majkama posvećen. U svojoj propovijedi fra Stanko je govorio o duhovnim zvanjima. Mladi krizmanici su na oltar prinijeli pastirski štap, simbol Dobrog Pastira i svijecu, simbol uskrslog Krista.

Nakon mise je u dvorani ispod crkve održan program posvećen majkama. Djeca hrvatske dopunske škole, sa svojim učiteljima gđom Nadom Andelkom Eremut i gosp. Antom Sanaderom, pjevala su, recitirala i zahvaljivala majkama

Nastup zbora sestara milosrdnica

– Nebeskoj Majci, majci domovini i rođenoj majci.

Folklorna skupina „Zrinski“ otplesala je vrlo lijepo splet narodnih kola, a zatim se razmislila po dvorani dijeleći ruže majkama. Misijski zbor odraslih, pod ravnanjem gosp. Ivana Ivanković, zajedno s časnim sestrama, otpjevao je pjesmu „Tko je Ona“. No kad su zapjevale časne sestre, „cijela dvorana se pretvorila u uho“. A bilo je nazočno više od tristo ljudi. Pjevanjem duhovnih i domoljubnih te narodnih i zabavnih pjesama, sestre su barem nakratko približile nazočnima njihov rodni dom, Crkvu i domovinu. S posebnom pozornošću slušao ih je gost, njemački župnik Franz Klappenecker i divio se.

Sestre su dobile na dar televizor, glavni zgoditak tombrole koji je dobio Mirko

Vukoja, te ga spontano, na radost svih, darovao sestrama. Milostinja od te nedjelje, dobit od jela i pića i od tombrole, te osobni novčani prilozi pojedinaca bili su udijeljeni sestrama. Tom iznosu fra Stanko je dodao i sav novac koji je dobio od vjernika prilikom blagoslova kuća, tako da su sestre iz Waiblingena za izgradnju svoga samostana dobile 10 000 DM.

Sestre su po povratku u domovinu zahvalile na gostoprimstvu, a dobiveni dar nazvale „providonosnim“.

Ove godine sestre milosrdnice „sv. Vinka Paulskog“ obilježavaju i svoju 125. obljetnicu djelovanja u Splitu. Čestitamo i hvala im što su našle vremena i za nas. Bilo je lijepo i dojmljivo, te ih od srca preporučamo i drugim misijama.

Stanka Vidačković

Noć otvorenih crkava

„Brodosplitov“ koncert

U dvorani HKM, pred lijepim brojem posjetitelja, među kojima su bili i svi djelatnici veleposlanstva Republike Hrvatske na čelu s veleposlanikom dr. Zoranom Jašićem, svi djelatnici Hrvatske dopunske škole, te predstavnici hrvatskih udruga u Berlinu, izveden je 29.5. koncert Gradskog zbora „Brodosplit“ iz Splita. Koncert se sastojao od dva dijela. Prvi dio bio je sakralni, a drugi dio folklorni.

Zborom je dirigirao prof. Vlado Sunko, a solisti su bili Jure Ostojić, bas, i Branko Kljaković, tenor.

Ekumenska služba Božja

Na svetkovinu Uzašašća u 15 sati slavljena je ekumenska služba Božja u evangeličkoj crkvi St. Thomas (Kreuzberg). Zastupljena je bila 21 zajednica katolika, evangelika i pravoslavnih. Zbor HKM otpjevao je pjesmu stvorenja sv. Franje na hrvatskom jeziku. Christina Orlović prinijela je svijeću s natpisom „Pax et bonum“ i predstavila je našu zajednicu koja je prisutna u Berlinu preko 30 godina. Molitvu vjernika na njemačkom jeziku pjevao je u narodnom napjevu fra Jozo Župić. Nekoliko naših žena pridružile su se ostalim ženama u darivanju kolača. Utržak od kolekte, te prodanih kolača i pića iznosio je 1400 DM. Novac je namijenjen siromašnima u Etiopiji.

Isusov dan

Desetci tisuća kršćana, posebice mladih, iz cijele Njemačke sudjelovali su 20. svibnja u Berlinu na „Isusovom danu“, noseći u rukama transparente s natpisima: „Isus je naš život“, „Isus je naš mir“, „Njemačka, obrati se Bogu“, „Bog ima otvoreno srce za sve ljude“ itd., te pjevajući i moleći u procesiji ulicama Berlina.

Osim „Isusovog dana“ u Berlinu, „Isusov dan“ slavi se u više od 160 zemalja. Računa se da će u ovoj jubilarnoj 2000. godini ulicama gradova u više od 160 zemalja prodefilirati 15 milijuna kršćana.

Osim bogatog kulturnog programa na otvorenom, izveden je i bogat liturgijski program u trima crkvama.

Vlastiti jezik učiti nam valja

Dr. Mile Mamić, stručni član Odbora za zakonodavstvo Hrvatskog državnog sabora i član novoosnovanog vijeća za normu hrvatskoga jezika održao je 10.6. predavanje na temu: „Vlastiti jezik učiti nam valja“. Govorio je o razlozima zašto hrvatski jezik naše mladeži u iseljeništvu ostaje uglavnom na razini kućnoga, roditeljskoga jezika ili ispod toga. Rječničko blago se povećava školovanjem. Nauče se osnovni termini raznih struka. Budući da je njemački nastavni jezik, djeca to nauče na njemačkom, a na

hrvatskom uglavnom to ne nauče. Tako nastane velika razlika u njihovu znanju njemačkoga i hrvatskoga jezika. To su razlozi da oni međusobno radije govore njemački jer puno toga ne znaju reći hrvatski. Štoviše, stvara se krivi dojam kao da se to na hrvatskom ni ne može. Ali nije tako. Hrvatski jezik nije tako siromašan da se njime ne bi moglo izraziti sve što se može i na njemačkom ili kojem drugom jeziku.

Noć otvorenih crkava

Više od 130 zajednica različitih vjeroispovijesti: katolici, evangelici, pravoslavni Berlina-Brandenburga otvorili su vrata svojih crkava u „Noći otvorenih crkava“ na svetkovinu Duhova, 11. lipnja u vremenu od 20–24 sata. Duhovi su izabrani kao sjećanje na slanje Duha Svetoga. Gdje je Duh tu je sloboda. To nije duh straha nego duh snage, ljubavi i promišljanja.

Na otisnutom dvolistu, prilogu crkvenih novina berlinske nadbiskupije, donesen je bio popis svih crkava Berlina-Brandenburga u kojima se slavila „Noć otvorenih crkava“. Među crkvama je bila i crkva St. Clemens u kojoj je svoj program imala naša misija. Svaka je crkva imala vlastiti program, a u nekim se odvijao i ekumenski program, što je prvi korak prema godini 2003. kad će u Berlinu biti prvi put slavljen „Ekumenski dan Crkava“.

„Noć otvorenih crkava“ završila je svečanom službom Božjom na Duhovski ponedjeljak, 12. lipnja.

Prva pričest i krizma

U subotu 17. lipnja, sakramentu prve svete pričesti pristupilo je 94 djece. Djecu su pripremala tijekom godine s. Nikolina Pejić i s. Fabiola Bobaš. Misa je slavljena u crkvi St. Clemens, a predvodio ju je fra Jozo Župić.

U subotu, 24. lipnja u St. Johannes bazilici, podijeljen je sakrament sv. krizme 110

Dr. Mile Mamić s posjetiteljima tribine u Berlinu

mladih koje je tijekom godine pripremao fra Ivan Škopljanac-Maćina. Misno slavlje predvodio je dr. Mile Bogović, gospičko-senjski biskup koji je ujedno mladima podijelio sakrament sv. krizme. **Jozo Župić**

Srebrni pir: Matija i Ante Dajak

Bračni par Ante i Matija Dajak obnovili su svoju bračnu vjernost kod mise zahvalnice u crkvi St. Clemens prigodom 25. obljetnice braka, 8. svibnja. Misu je predvodio fra Jozo Župić. ■

STUTT GART

330 hodočasnika

U ovoj svetoj i jubilarnoj godini na 17. tradicionalnom hodočašću u najveće Gospino svetište u Lurdu, iz HKM Stuttgart Kardinale Alojzija Stepinca, sudjelovao je rekordni broj – 330 hodočasnika (šest autobusa). Predvodili su ih svećenici i časne sestre: Mila, Nevenka, Anka i Mirjam te Ivan i Marinko. Skupa s ostalim

brojnim hodočasniciima iz drugih naših misija sudjelovali su u večernjim procesijama sa svijećama, euharistijskim slavljinama, procesiji s bolesnicima te na pobožnosti križnog puta. Stuttgartske hodočasnici posjetili su i Pariz i slavili sv. misu u hrvatskoj misiji, te razgledali ljepote francuske metropole. **M.V.**

REUTLINGEN

Mlada misa u hrvatskoj dijaspori

Hrvatska katolička misija Reutlingen, rodni grad našeg mladomisnika Nikole Vidovića, bila je počašćena slavljem njegove Mlade mise, 7. svibnja u crkvi St. Wolfgang.

Nikola fra Samuel Vidović, rodio se 2.10.1973. u Reutlingenu, od majke Marije i oca Ivice Vidović. Sa svojom sestrom Marinom i bratom Igorom odgajan je u katoličkom duhu. On se odazvao Božjem pozivu i stupio u franjevački red te postao članom franjevačke provincije „St. Bernard von Sienna“ u Austriji.

Zareden je za svećenika 30.4. u Güssingu u Austriji, a svoju Mladu misu proslavio je sa svojim hrvatskim narodom i domaćom Crkvom u Reutlingenu.

U predvečerje Mlade mise prigodni koncert izveo je najpoznatiji crkveni zbor u Hrvatskoj „Collegium pro musica sacra“ iz Zagreba. Taj zbor je ujedno uzveličao mladomisničko slavlje u Reutlingenu.

Fra Samuel, zajedno sa svojom braćom franjevcima, rodbinom, našim hrvatskim vjerničkim pukom te većim brojem oduševljene mladeži slavio je svoju Mladu misu u oduševljenom zanosu, spontanosti i jednostavnosti franjevačkog duha.

Prigodnu riječ uputio je franjevački provincijal dr. Franz Lacner, na njemačkom jeziku, te fra Elias Unegg, na hrvatskom jeziku.

Mladi su s oduševljenjem govorili da im je to jedan od ljepših dana u životu. „Danas sam posebno zahvalila Bogu za ovaj dan i predivnu sv. misu“ (Danijela 19. g.). Svoju čestitku fra Samuelu, njegovim roditeljima, okupljenim vjernicima uputio je i gradonačelnik grada Reutlingena dr. Stefan Schultes, te hrvatski konzul gosp. Ilija Lukanović.

S. Mirjam Laco

ULM

Majke s djecom

14. svibnja 2000. godine u dvorani HKM održana je svečana priredba u čast majkama. Priredbu je otvorio prigodnim govorom župnik vlč. Ilija Krištić. Program, koji su pripremili pastoralni suradnici, Janja Kobaš i Julije Lovrić Caparin i nastavnice Hrvatske škole, Vesna Robić i Vesna Mataić, izveli su vjeroučenici i učenici iz Ulma i Ehingena. Majke su bile oduševljene slušajući recitacije i zvorske pjesme posvećene njima. Poruka priredbe istaknuta je umjetnički izraženom scenom „Majke s djetetom“ – djelom Julija Lovrića Caparina. Slavlje je nastavljeno druženjem uz kavu i kolače. **ik**

Duh slobode

Duh Sveti je prema apostolu Pavlu prepoznatljiv po tomu što uspostavlja odnose među ljudima i promiče izgradnju kršćanske zajednice. Upravo zbog toga on kritizira elitno razumijevanje darova Duha, što su ga očigledno zastupali korintski karizmatičari. Iz istog razloga Pavao odbacuje elitno razumijevanje slobode. Sloboda je zacijelo odlučujuće djelo Duha: „Gospodin je Duh; gdje je međutim Duh, ondje je i sloboda“ (2 Kor 3,17; usp. Iv 4,24). Ali sloboda koju donosi Duh ne proturječi Duhu ljubavi, ona nije sebična, nego pazi na druge ljude i osjeća se pozvanom da im služi.

Ulrich H. J. Körtner

Umišljeni ljudi

Piše: Marijan Markotić

Neuki, površni i ograničeni su najčešće umišljeni.

Umišljeni ljudi su samodostatni, uobraženi, bahati, samodopadni, sebični...

U svemu „superiorni“ traže podaništvo.

Jedno od učestalih obilježja ljudskoga karaktera je svakako umišljenost. Biti umišljen znači biti ohol, uobražen, napuhan, arogantan. Umišljen čovjek je lako prepoznatljiv po svome držanju: „Prvo Božja, pa moja!“ U mnogim slučajevima je čak i obrnuto: „Prva moja, pa Božja!“ Umišljenik se ne postavlja i ne odnosi ravnopravno prema drugima, već u svim prigodama strašno drži do toga da barem za glavu bude viši od drugih, da „odskače“. Njegov je pogled usmjeren prema visini, veličini, (sve)moći, (sve)znanju i bolesnom perfekcionizmu, a nipošto prema sebi jednakima. Oni su, ionako, obični smrtnici, neznalice, masa koja u njegovim očima nije nitko i ništa.

Umišljen čovjek namjerno i izazovno ukazuje na slabost, nespretnost, nesposobnost i zaostalost drugih, s ciljem da prikrije svoje slabe strane; realizira sebe sama uzdižući se do neba, da bi u najosjetljivijim stvarima ponizio, povrijedio druge. Istodobno sve skupa vješto postavi i predstavi (tj. „proda“) kao svijest o vlastitoj vrijednosti, kao nešto što uopće nema potrebe dokazivati, jer je – biva – na „opće dobro“. No, vjerovali ili ne, umišljenost najbolje „funkcionira“ kod neukih, površnih, ograničenih i jednonumnih ljudi.

Razbijeno ogledalo

Najznačajnija komponenta umišljenosti je ogromna doza duhovne, mentalne i, dakako, međuljudske samodostatnosti, uobraženosti, bahatosti. Prividno, ona se zalaže za „prosvijećenost“ neuka puka, dok ustvari, vjeruje i trudi se svim silama da to tako ostane. Naime, tu se nema što dodati niti oduzeti. Stoga, umišljenost unaprijed isključuje mogućnost učenja, promjene, samokritičkog preispitivanja vlastitih stavova, uvjerenja ili postupaka. Dapače, ono što se ne može izravno i u potpunosti kontroli-

rati, ne podupire se, nego se bezlično omalovažava. Iza maske nepogrešivosti i „moralnoga prava“ da bude zadnja mjera stvari i događaja, ne stoji ništa drugo doli bahatost, sebeljublje i samodopadnost, kao konačni rezultat posvemašnjega kompleksa manje vrijednosti. Nadalje, kod umišljenosti je uvijek prisutan osjećaj ugroženosti, rivalstva, te trajna potreba za isticanjem i dokazivanjem. Umišljenik ne traži bez razloga istomišljenike, obožavatelje, podanike. On se u ogledalu toliko zagleda u se, da se više ne odmiče. Ako pak otkrije da nešto u njegovu liku ili nastupu nije savršeno, odmah promijeni ili razbije ogledalo.

Kada se umišljenost udruži s duhovnom ili zemaljskom

vlašću i novcem, imamo kult личности i struktura, „glavešine“, „karizmatike“, koji misle da su narodu „bog i batina“, Zakon i Objava. Duboko uvjereni da se narod odgaja tvrdom batinom i slijepim

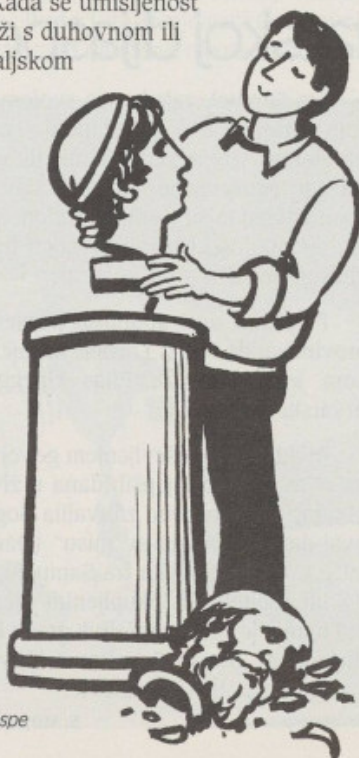
Umišljenik nikada ne dovodi sebe u pitanje. Ta i kako bi?! Jer, kada bi se zamislio nad svojim držanjem, bio bi to početak kraja umišljenosti. Zato se, i Vi, dragi čitatelji, dobro zamislite – da se ne umislite. Jer, ako se umislite, vjerojatno se više nećete moći zamisliti.

poslušom, bezdušno gaze po tudioj nemoći i očaju.

Umišljenici će sve oprostiti, samo ne ako posumnjate u njihovu stvarnu veličinu, izvanredne zasluge ili se slučajno usudite postaviti na istu razinu.

Umišljenici ne trpe rivale jednake sebi. Ako Vam i pomognu, izidu u susret, to je prvenstveno zato da se dokaže njihova svekolika nadmoć (i Vaša podređenost), da – eto – dobrodušni slon nije zgazio puža. A u Vašim očima se može dogoditi samo jedno: porast će njihov ugled i Vaš osjećaj duga, zahvalnosti. Zaboga, piramida bez vrha ne bi bila piramida – vele oni.

Umišljeni ljudi su u pravilu grubo, nepristupačni, ograđuju se izdaleka, boluju od formalnosti, ne nastupaju javno ukoliko nemaju glavnu riječ. Kada se obraćaju drugima zapravo govore o sebi. Ne bave se banalnim sitnicama, ne upuštaju se u svakodnevne razmirice, nisu ljudi obična profila. Ako su tu – mora biti po njihovome; ako ih nema – ionako su drugi krivi. S prezirom i neskrivenim zadovoljstvom predbacit će što se njih nije pitalo.

K. Knospe

Traže naklon

Možete im se približiti tek ako blagonaklono priznate njihovu neupitnu superiornost, a odreknete se vlastita ponosa. Naprosto, umišljenici očekuju da se ophodite i ponašate prema njima onako kako to oni samoprijegorno rade naspram svojih malobrojnih idola.

Umišljenici ne podnose kod drugih sve ono do čega je njima samima najviše stalo. Naprosto su alergični na oštroumnost, samokritičnost, vlastiti ponos, tuđe „ja“; sumnjičavi su i krajnje rezervirani prema pridošlicama, konkurentima te svemu onome što izlazi iz zadanih okvira. Zaziru od bilo kakvoga oblika kontrole, spontane intuicije, prirodne inteligencije, pučkoga humora, iznenadnih promjena. Njihova fasada je besprijeorna, njihovi nastupi samouvjereni, odriješiti, od onih koji neistomišljenicima i protivnicima odmah daju do znanja tko su i što su.

Protiv umišljena čovjeka gotovo se nemoguće boriti. Svaki pokušaj da ga se spusti na zemlju je uzaludan. Dapače, to je rasipanje energije uprazno.

Pa ipak, krila umišljenosti načinjena su od voska. Stoga bi umišljenika trebalo još više odgurnuti u visinu – kako bi mu se krila sama istopila na suncu (kako to redovito biva...).

Umišljenik nikada ne dovodi sebe u pitanje. Ta i kako bi?! Jer, kada bi se zamislio nad svojim držanjem, bio bi to početak kraja umišljenosti.

Zato se, i Vi, dragi čitatelji, dobro zamislite – da se ne umislite. Jer, ako se umislite, vjerojatno se više nećete moći zamisliti.

Siromaštvo u duhu

U siromaštvu u duhu spada trostruko odricanje: od vanjskog bogatstva, od moći i od duhovnoga egoizma, koji može biti gotovo metafizički. Kao siromašni u duhu bitno smo pozvani da uranjamo u dubinu odnosa s drugima. I u samoj dubini možemo međutim otkrivati samo uz pomoć Božju – a Bog nam pritom može pomoći samo tako što nam sebe sama predaje. Bog nas sam poučava ljubiti tako što nas on sam ljubi. Tek po tomu prodiramo do najdublje tajne našega postojanja. Bez našeg otvaranja Bogu, ne možemo se otvoriti ni ljudima, barem ne onoj neutemeljivoj tajni svakoga od nas.

Thomas Philippe

Andeo opuštenosti

Riječ „opuštenost“ je riječ kojoj se prije svega čuđim. Možda stoga jer sâm nisam opušten. Prije svega sam čovjek koji se svladava. Možda i ti i ja trebamo malo opuštenosti. Pod riječju „opušten“ mislim na malo više slobode u preuzetoj ulozi, skidanje maski i življenje nutarnjeg života prema vani. Opuštenog čovjeka smatramo obješnjim. On izlazi izvan normalne hrabrosti. Pod hrabrošću (Mut) se u srednjovisokonjemačkom jeziku misli na težnju, nastojanje, naviku, običaj. Takav čovjek ne živi dakle samo po sveopćem običaju i normi, nego živi od sebe, od vlastite težnje. On ima srce koje se prelijeva prekomjernom radošću i živošću.

Andeo opuštenosti želi ti darovati hrabrost da povjeruješ vlastitoj životi. Ti ne moraš uvijek gledati na to što drugi misle o tebi, ili da li to što činiš odgovara običaju ili očekivanjima drugih. Ti smiješ vjerovati sebi i svome srcu, svojoj hrabrosti. Život se želi izraziti. Život nije uvijek samo ravnomjernost. Ti ne možeš jednostavno odlučiti da ćeš sada biti spontan. To bi bilo paradoksalno rješenje. Ili si spontan ili nisi. Ali, ako želiš biti spontan, to više nisi ti.

Možda si samo discipliniran. Tada bi mogao moliti andela opuštenosti da te vodi u slobodu. Treba nam razmak od nas samih, da to što je u nama živimo jednostavno. Često razmišljamo što drugi misle, kakav dojam ostavlja-

mo na druge, ako smo takvi i takvi. Opuštenost je sloboda od svakog razmišljanja glede očekivanja drugih. Mi ostavljamo očekivanja drugih po strani i vjerujemo životu koji je u nama. Napuštamo ulogu koju smo inače igrali. Oslobođamo se maski koje su često bile zapreke našoj unutarnjoj živosti.

Pod opuštenošću se misli na život koja baca iskre. Često se osjećamo živahnima. U nama sve struji. Iz nas ključaju riječi. Njima možemo zaraziti cijelo društvo. Od takve opuštenosti većinom preskače iskra na druge. Odatle izvire sloboda. Drugi se najednom osjećaju dosta slobodni da vjeruju vlastitim intuicijama, vjeruju djetetu u sebi koje želi igrati a da ne pita za svrhu i korist. Dijete je u doticaju sa samim sobom. Ono živi od sebe a ne od očekivanja okoline. Kao odrasli čeznemo ponovno živjeti jednostavno ne komplicirajući život mnogim razmišljanjima, koja trajno odvajaju što smijemo i trebamo i što drugi žele od nas. Želim da te andeo opuštenosti uvede u tu slobodu djeteta i da sa svim svojim osjetilima možeš uživati život i slobodu.

Priredio: Jozo Župić

Život to veselje

S kime da koračam kad samoća stegne,
s kime da tišinu lomim za večeru, s kime da se gložim?
Nisam noćas ni patnik,
ni skitač.
Krik sam što iz ognja raste, –
i sam sebe na novu vatru loži.
To je život.
To je veselje: Neka ima vjetar što da vitla,
neka ima plamen što da melje,
i – pepeo
što da priča.

Andelko Vuletić

Osjetila sam Božju ruku

Vera Tomašić, Osjetila sam Božju ruku, Ingelheim 2000., Vlastito izdanje.

Radi se o vrlo neobičnoj knjizi, o amaterski uređenoj knjižici, pisanoj velikim pismom, s puno kurzivnog i masnoga teksta. Nije to ni važno, jer je u njoj govor o životnom svjedočanstvu i svjedočenju, o zahvalnosti Bogu za snagu, pomoć i darovano zdravlje usred teške bolesti. Svoj „križni put“ kroz bolest i svakodnevni život opisala je Vera Tomašić na osnovi himana iz knjige „U svako doba molite“ A. Milagra. S 19 godina dolazi u Njemačku, gdje se udaje i dobija troje djece. Ali, zatim, naglo, u 28. godini, obolijeva od teške bubrežne bolesti. Život dobija sasvim drugačiji ritam: bolnice, dijaliza, obitelj, molitve, sumnje i nada, podrška i ljubav bližnjih i prijatelja. Nakon višegodišnje dijalize dolazi do odlučujuće i uspješne operacije transplantacije bubrega.

„Tek sada sam se osjećala obučena u Božju ljubav i postalo mi je jasno: dragi

Bog me je pozvao da se i dalje borim i to je Njegova volja... Možete li zamisliti kako sam bila sretna i ispunjena Božjom ljubavlju, puna snage i želje za životom. Taj sam znak od Boga čekala, znak da sam dostojna i dalje živjeti i boriti se i da sam bila dostojna primiti novi organ i novi život“, piše gđa Tomašić. Neopisiva je i zahvalnost nepoznatom darovatelju bubrega, koji je „najbolji čovjek na svijetu“ i za kojeg će se uvijek moliti, kao i zahvalnost časnoj sestri Filoteji, fra Petru i s. Dragici, liječnicima..., a najviše Bogu. „Ako zaželiš i potražiš Boga, naći ćeš ga, jer on ti je sasvim blizu, u tebi je“, poručuje Vera Tomašić.

Narudžbe: **Vera Tomašić,**
Talstr. 145,
55218 Ingelheim,
tel. 06132 / 8 74 75,
mobil: 0170 / 2 97 13 34.

Naša obitelj slavi crkvenu godinu

Roland Breitenbach i Joachim Schäd, Naša obitelj slavi crkvenu godinu. Priručnik za djecu i njihove roditelje. Župa sv. Marka Križevčanina i Inmedia Zagreb 2000. S njemačkoga preveo: Vlado Boban-Tukić, 22,- DM.

Djeca uvijek postavljaju pitanja. Tim pitanjima mogu iznenaditi svoje roditelje, vjeroučitelje, nastavnike. Ova knjiga odgovara na njihova pitanja: Zašto? Odakle? Kako? – i to na vrlo pristupačan način. Knjigu je na njemačkom jeziku napisao svećenik R. Breitenbach a popratne crteže je izradio J. Schäd. Prevedena je na hrvatski jezik, a izdavači ističu već u proslavu da je ova knjiga ponuda jednog novog katehetskog priručnika i za djecu i za roditelje, ali i za katehete, kako u domovini tako i u iseljeništvu.

Ovaj priručnik prati tijek crkvene liturgijske godine tako da tekstovi s lijeve strane knjige na lako razumljiv a ipak informativan način tumače blagdane,

liturgijske pojmove i običaje, a crteži na desnoj strani knjige nude djeci mogućnost bojanja i popunjavanja odgovora. Tu su osim toga i mnogi praktični prijedlozi i za roditelje i za vjeroučitelje. Radi se o svojevrsnom obiteljskom katekizmu, koji je istinska novost u hrvatskom katehetskom izdavaštvu. Uvod u ovaj priručnik napisao je mons. Josip Mrzljak, pomoćni biskup zagrebački. Ova knjiga se može darovati djeci, prijateljima, suradnicima.

Narudžbe: **Tomo Tadić,**
Immanuel-Kant-Str. 114,
72574 Bad Urach,
tel. / fax 0 71 25 / 49 60,
mobil: 01 73 / 2 30 32 93.

Zeit der Auflehnung

Andjelko Vuletić,
Zeit der Auflehnung.
Vrijeme pobune. Gedichte
Horlemann 2000,
aus dem Kroatischen
von Bianca Vukorep,
18,- DM.

Nedavno je izdavačka kuća Horlemann iz Bad Honnefa objavila zbirku pjesama poznatog hrvatskog pjesnika Andelka Vuletića, a pod naslovom: „Zeit der Auflehnung – Vrijeme pobune“. Radi se o pjesmama koje su izvorno 1977. izašle u zbirci „Kad budem velik kao mrav“. Ta je Vuletićeva zbirka već tada naišla na snažan odjek u pjesničkim krugovima. Stoga je 1984. godine objavljena na francuskom jeziku, odnosno dvojezično: i hrvatski i francuski. Na isti način pojavilo se i ovo najnovije njemačko izdanje, odnosno prijevod: na njemačkom i na hrvatskom jeziku usporedno.

U tim pjesmama radi se o temama koje pokreću i diraju suvremenog čovjeka, a to su strah, stranost u svijetu, patnja, usamljenost, duhovni i životni problemi, integritet pojedinca. Vuletićeva lirika odlikuje se jezikom punim magične snage, slika uzbudljive i zastrašujuće ljepote, koje su obilježene mediteranskim okolišem. Njegove su pjesme pune metafora oštra i precizna izražaja, pesimizma, ironije i humora. Time stvaraju fascinirajuću napetost koja čitatelja ne ostavlja ravnodušnim.

Komplicirani posao prevodenja Vuletićeve poezije na njemački jezik uspješno je obavila Bianca Vukorep. Pjesnik je 20. lipnja ove godine gostovao u Kölnu, gdje je upriličeno predstavljanje ovog vrijednog pjesničkog djela.

Knjiga se može nabaviti u knjižarama ili naručiti kod izdavača:

Horlemann-Verlag,
Postfach 1307,
53583 Bad Honnef.

Berlinski Hrvati na otvaranju spomenika Mar

U BERLINSKOJ OPĆINI WILMERSDORF POSTAVLJEN SPOMENIK
OCU HRVATSKE KNJIŽEVNOSTI

Marulić u Berlinu

Wilmsersdorf i Split prijatelji od 1970. Marulić kao
hrvatski Goethe i svjetski pisac.

Grad Split i općina Wilmsersdorf u Berlinu izmijenili su 5. svibnja 1970. godine povelje o partnerstvu. Kroz trideset godina prijateljstva dogodile su se mnoge lijepe stvari. Mladi Berlina pohađali su Split u više navrata. Odmicali se na otoku Braču. Upoznavali se s kulturnom baštinom Hrvata. Posebice se to prijateljstvo osjetilo u vrijeme domovinskog rata. Tada su mnogi kamioni natovareni humanitarnom pomoći vozili u Split. Bolnica u Splitu dobivala je vrlo potrebna medicinska sredstva. Split to nije mogao zaboraviti. Gradska biblioteka u Wilmsersdorfu obogaćena je hrvatskim knjigama. Split se htio odužiti Wilmsersdorfu svojim najljepšim darom i izrazom prijateljstva prema Berlinu. Darovao je Wilmsersdorfu spomenik Marka Marulića, poznatog hrvatskog i europskog pisca. Dogodilo se to 27. svibnja 2000. nedaleko od vijećnice u Wilmsersdorfu. Kod otvaranja spomenika progovorio je gradonačelnik Splita prof. Ivan Škarić i rekao: „Spomenik je dar i izraz našega prijateljstva što ga već trideset godina njeguju općina Wilmsersdorf i grad Split, ali je i prije svega znak našega zajedništva s obzirom na kulturne i humanističke vrijednosti. Te univerzalne, europske oznake u Marulićevo djelo danas su simbolično utjelovljene u spomeniku Slavomira Dinkovića. Mi smo ponosni da Wilmsersdorf, Berlin i Savezna Republika Njemačka znaju cijeniti naše vrijednosti i zahvaljujemo za gostoprimstvo prema velikom književniku a time i prema svima nama“.

Hrvatski Goethe u Wilmsersdorfu

Lijepo je kad sami znamo cijeniti i hvaliti naše velikane, a još je ljepše kad čujemo pohvale na njihov račun od pripadnika drugih naroda. Michael Wrasmann, gradonačelnik Wilmsersdorfa, izrekao je ove riječi: „Jubilej partnerstva prigoda je da se Wilmsersdorf sjeti ‘oca hrvatske književnosti’ i velikog humanista Europe i njemu postavi spomenik. U ovoj 2000. godini Hrvati slave Marulićevo godinu kao što smo mi u Njemačkoj 1999. godine slavili Goetheovu godinu. Zahvaljujem hrvatskim prijateljima za ovaj širokogrudni dar. Nema boljeg simbola za naše živo prijateljstvo. Spomenik Marka Marulića stoji među nama za naše zajedničke kulturne korijene u Europi a time i za budućnost europskog jedinstva. Od Kopernika preko Shakespearea do Goethea veliki Europejci djelovali su i izvan svoje zemlje i prekoračili su nacionalne granice. S Markom Marulićem častimo jednoga od tih velikih Europejaca za njegov 550. rodendan“.

Marulić u Berlinu

Kod otkrivanja spomenika u Berlinu dijeljena je i spomen knjižica na njemačkom jeziku, a u toj knjižici nalazimo posvetu Marku Maruliću od dr. Ive Sanadera koji je najzaslužniji da je spomenik postavljen u Berlinu. Dr. Ivo Sanader, koji toga dana nažalost nije mogao biti prisutan, piše: „Marko Marulić je hrvatski pjesnik i europski humanist. On je već u svoje vrijeme bio

poznati i priznati europski humanist i filozof, kršćanski mislilac, erudita i autor, čija su djela prevedena na njemački, talijanski, portugalski, francuski, engleski, španjolski i druge jezike. On sam pisao je na tri jezika: hrvatskom, latinskom i talijanskom. Godine 1522. uputio je papi Hadrijanu VI. jedno pismo, apel s molbom za potporu protiv Osmanlija koji su se pojavili i prodrli do Splita. Francuz Charles Béné dovodi njegovo djelo u vezu s Erazmom Rotterdamskim i tadašnjom religioznom obnovom, poznatom pod imenom devotio moderna. Berlin pripada danas najznačajnijim gradovima Europe i svijeta i ujedinjene Njemačke. I mi Hrvati htjeli bismo sudjelovati u procesu ujedinjene Europe. Dokaz našega europskog bića je naša povijest, naša tradicija i kultura a jedna od ulaznica u europsku zajednicu je poznati Marko Marulić“.

Po djelima poznat

O Maruliću su toga dana govorili i akademik Mirko Tomasović, te mr. Branka Šulc, pomoćnica ministra kulture. Među djelima pisanim na hrvatskom jeziku, posebno važno mjesto za hrvatsku književnost zaslužuje ep Judita. Prvi je to ep na hrvatskom jeziku, zbog kojega Ivan Kukuljević Sakcinski Maruliću daje naziv „otac hrvatske književnosti“. Svojim je stvaralaštvom na hrvatskom jeziku otvorio vrata umjetničkoj književnosti na nacionalnom jeziku. Na taj je način odigrao ulogu svojevrsnog Dantea hrvatskog jezika. Djelo „Upućivanje u čestit i blažen život“ doživjelo je 15 izdanja u raznim gradovima Europe a bilo je prevedeno na 5 europskih jezika. Sličnu je sretnu sudbinu doživio i Evanđelistar, s 9 izdanja i prijevoda na više europskih jezika.

Ponosni Hrvati Berlina

Otvaranju spomenika toga dana nazočili su svi djelatnici veleposlanstva Republike Hrvatske na čelu s veleposlanikom dr. Zoranom Jašićem, voditelj Hrvatske katoličke misije fra Jozo Župić, predstavnici svih hrvatskih udruga u Berlinu, a slavlje je uzveličao i jedan od ponajboljih muških zborova u Hrvatskoj gradski zbor „Brodosplit“ iz Splita. Mnogi su se željeli fotografirati uz Marka Marulića na čijem spomeniku stoji napisano na njemačkom jeziku:

Marko Marulić 1450–1524 Kroatischer Dichter und Humanist Gestiftet von der Stadt Split und den Kroaten Berlins an Wilmsersdorf im Mai 2000. Jozo Župić

Novi brojevi HKM Hannover:

Tel. 05 11/70 84 26,
fax. 1 61 36 50.
Privatni župnikov broj telefona
i telefaksa: 05 11/66 55 95.

ISPRAVAK

Naš čitatelj msgr. dr. o. Jakov Novak, ukrajinski katolički župnik iz Ingolstadta, upozorio nas je na pogrešku koja nam se potkrala u tekstu „80 godina Ivana Pavla II. (Žz 5-6/2000.). Ondje je netočno napisano da je atentat na papu Ivana Pavla II. izvršen 13. svibnja 1985. To se naime dogodilo pune četiri godine ranije, 13. svibnja 1981. O. Jakovu zahvaljujemo na ispravku, a čitateljima se ispričavamo. ur.

Kipovi bl. kardinala Stepinca

Akademski kipar Mladen Mikulin iz Zagreba izradio je originalnu bistu blaženoga kardinala Alojzija Stepinca, koja je postavljena u samostanu sestara karmelićanki u Brezovici. Time su izrazile zahvalnost utemeljitelju svoga samostana. Hrvatska televizija prikazala je 8. 5. 1998. desetminutnu emisiju pod naslovom „Kardinal i kipar“, koja govori o tijeku izrade kardinalove biste. Još uvijek je moguće izraditi kopije te biste, koje se mogu naručiti kod samog umjetnika:

Mladen Mikulin, J. V. Stančića 18,
HR-10000 Zagreb, Kroatien,
tel. 00385/1/623 02 00,
mobil: 00389/98/20 68 47.

Hodočasnici HKM Münster u Lurdu od 31. 5. – 4. 6. 2000

RJEŠENJE KRIŽALJKE IZ PROŠLOG BROJA

S	V	E	T	I	D	U	H	□	H	U	M	A	C
T	O	K	A	R	I	L	I	C	A	□	A	D	R
O	D	O	T	A	M	O	□	O	S	I	J	E	K
P	A	L	A	□	O	M	A	C	I	T	I	□	O
A	R	O	□	I	V	A	N	A	□	O	C	A	T
L	I	G	A	Š	□	K	A	C	A	□	A	R	I
O	N	I	S	K	O	□	N	O	R	D	□	M	N
□	A	J	□	O	S	T	A	L	I	□	P	I	A
B	□	A	T	L	A	S	□	A	T	R	I	J	□
I	S	□	R	O	M	□	M	□	M	A	R	A	S
S	T	R	O	V	A	L	I	T	I	S	E	□	I
T	R	A	V	A	□	I	L	I	J	□	V	A	L
R	E	P	A	T	I	C	A	□	A	T	I	N	A
I	S	□	T	I	□	I	N	O	□	O	N	E	□
K	□	R	I	□	A	T	□	R	I	K	A	R	D
□	K	A	□	S	T	A	R	I	N	A	□	O	R
O	N	D	U	L	I	R	A	T	I	□	S	I	N
Č	I	O	V	O	□	K	V	A	□	R	A	D	I
I	N	N	□	N	O	A	□	K	O	S	T	I	Š

Nagrađena: Jasna Deželić, 65830 Kriftel

Rješ

Hrvatske turističke atrakcije

Mariofil Soldo	Jezera u Lici	Mjera za tekućine	Ivanje, Ividan	... Velebita	Austrija		Koraljni otok	Aljoša Asanović		Prkos	Gravitacija	Zavoj (ceste), okuka	Patak	Albanska novinska agencija
Vodopad kod Jajca	▽					Nije protiv Zdenko Jelčić	▽		Varnica					
Pravo prezime Ivana Montanda					Plaža na Bolu	▽								
Europska država (Rim)					Izbacivati ikru			Stroj za razgrtanje snijega						
Drhtaj, zmarac					Razvod			Antun Nalis						Splitska glumica Culina
Suho korito rijeke				Veliki rt						Riba linjak				
Italija		Kation ili...		Brzo sušivi lak				Trenutak						
		Kraći izlazak u prirodu						Kuka						Krkin slap
Tvoriti, sačinjavati								„Kelvin“		Strava, jeza (mn.)				
Krešimir Zubak			Planinski četinar				Krvne žile			Emilija Kokić				
Loptač Hajduka i Osijeka			Loptač Bokšić		Prilično lako		Dobivati lišće							
					Stanovnik istočne Belgije									
Izbor jela									Pisac Tomislav					
								Vitamini B1						
Žensko ime						Starogrčki šumski demon						Potvrđna riječ		
						Vremenska razdoblja						„Razred“		
„Zapad“		Nasrtaj						Pražitelji Istre						Gradić u Hrvatskom Zagorju
		Franjevački otočić na Krki						Slova iza C i NJ						
Elvira Voća			Kretati se korak po korak											
			Nožice											
Glavni grad Italije				Poslije, nakon čega						Kratica bivše velesile				
				Vaterpolist Antonio						Otvor na biljci				
Aktivni vulkan na otoku Honshu u Japanu						„Iznos“		Izbočina na zidu						
						Aralsko jezero (kraće)		Turska mjera za duljinu						
	Pučko misko ime, Okan							Protutip						
	Novinarka Ričko							Udarac u karateu, atemi						
Jajolikli poslužavnik					Radioprijemnik									
					Milan Ivkošić									
Tamnice								Vrsta kestena (Maron)						
								Kalij						
Naprava za rasvj. u kojoj izgara acetilen											Anka od milja			

Stari rodovi Ogulinsko-modruške udoline

Salopek Hrvoje – Stari rodovi Ogulinsko-modruške udoline,
Matica Hrvatska (Ogulin), Centar za kulturu (ogulin), Hrvatska matica iseljenika,
2. izdanje, Zagreb, 2000, 334 str.

Knjiga „Stari rodovi ogulinsko-modruške udoline“ Hrvoja Salopeka rasprodana je za svega pola godine pa se ovih dana pojavilo u knjižarama drugo izdanje te čitane demografske studije. Između Modruša na Kapeli i Ogulina pod Klekom pojavljuje se kroz prošlost i sadašnjost 148 prezimena prema interdisciplinarnim istraživanjima Hrvoja Salopeka, koje je sabrao u opsežnoj demografskoj i antroponomskoj studiji „Stari rodovi Ogulinsko-modruške udoline“ s podnaslovom *Podrijetlo, povijest, rasprostranjenost, seobe i prezimena stanovništva Ogulina, Oštarija, Josipdola, Zagorja Ogulinskog, Modruša i okolnih naselja* u nakladi ogulinskog ogranka Matice Hrvatske, tamošnjeg Centra za kulturu i Hrvatske matice iseljenika iz Zagreba.

Studija se sastoji iz dva dijela. Prvi dio čitateljima približuje zemljopisni položaj, povijesne mijene te govor, prezimena i obiteljske nadimke Ogulinsko-modruške udoline. U drugom dijelu studije abecednim su redom ispisani antroponomski pokazatelji rodova ogulinsko-modruškog kraja i zorno prikazani zemljovidi rodovskih naselja te – glavni dio istraživačkog posla – koji opisuje na više od stotinu stranica detaljne antroponomske podatke (porijeklo prezimena, antroponomija) za svih 148 rodova ogulinsko-modruškog kraja. Kod prikaza pojedinih prezimena, koja srećemo u toj mikroregiji, autor opisuje najranije pojavljivanje određenog prezimena, današnje stanje obiteljskog prezimena, njegovu rasprostranjenost, pa čak i njegovo javljanje u našoj emigraciji.

Metodom znanstvene naracije autor na više od tri stotine stranica pregledno opisuje podkapelsku mikroregiju Ogulinsko-modrušku udolinu. Tako prvi put na jednom mjestu čitatelj može naći povijesne činjenice o ljudima i događajima ogulinsko-modruškog kraja u dugom kronološkom luku od prvih pisanih dokumenata do Prvog svjetskog rata.

U posebnim poglavljima autor je obradio migracije s tog područja na Kordun, u Slavoniju i Srijem te u SAD. Kako stvari stoje Ogulinsko-modruška udolina dala je većinu naseljenika Kordunu kada su se na njemu stabilizirale prilike, iako potomci Ogulinsko-modruške udoline danas žive diljem Hrvatske, ponajviše u državi Pennsylvaniji.

Čitko pisanoj studiji „Stari rodovi Ogulinsko-modruške udoline“ Hrvoja Salopek pridodao je mnoštvo ilustracija, grbovnica te starih fotografija i zemljovida. Čitajući ovu knjigu čovjek se jednostavno ne može oteti onoj običnoj ljudskoj znatiželji i neiscrpnom užitku propitivanja vlastita porijekla kao kad s posebnim marom i ljubavlju izlistava stare obiteljske albume.

Vesna Kukavica

ZAGREB

„Vila Velebita“ za svoju biskupiju

U povodu osnivanja Gospičko-senjske biskupije, udruga Ličana „Vila Velebita“ iz Zagreba, organizirala je veliki humanitarni koncert u korist obnovljene biskupije.

Pokrovitelj, ove po mnogo čemu izuzetne priredbe, bio je predsjednik Republike Hrvatske Stjepan Mesić. Na početku svečanog dijela programa, nazočnima se predstavio i biskup novoosnovane biskupije msgr. dr. Mile Bogović, naglasivši kako upravo stalnim prisustvom biskupa Crkva želi još jače pomoći svekolikom napretku Like, u kojoj zasigurno ne bi ni došlo do tolikog raseljavanja da se to prije dogodilo.

Udruga „Vila Velebita“ svojim djelovanjem sustavno promiče Liku, upozna je nas s njenim dobrima, upozorava na njene nedovoljno iskorištene mogućnosti kao i golemu potrebitost za vrijednom, duhovnom i demografskom obnovom. Voditelj „Vile velebite“, g. Slavko Degoricija, napominje kako će ova udruga i nadalje pomagati Gospičko-senjskoj biskupiji, te i ovim putem poziva Ličane i sve prijatelje Like da se aktivno uključe u pomoć za njeno što brže oživljavanje. U duhu takvih misli i plemenitih želja, upućujemo i biskupovu poruku: „Lici je potrebna Hrvatska, i Lika je potrebna Hrvatskoj!“ Nadamo se da će je čuti i prepoznati i Ličani u Njemačkoj.

Zvezdana Stančić

Kontakt:

**VILA VELEBITA
UDRUGA LIČANA**

10 000 Zagreb
Čakovečka 17
tel.: 01/36 95 888
fax: 36 95 890

Žiro račun: 30101-678-83739
MB 3848183

Svaki čovjek ima šansu

Važno je biti načistu s tim da čovjek ne dolazi na svijet ni dobar niti loš. On dolazi na svijet s mogućnosti da bude agresivan, ali isto tako i s mogućnosti da stvara mir i ublažuje sukobe... Rani povoljni odgoj i razvoj kao i stabilna socijalna podloga daju čovjeku velike šanse.

Peter Boppel, liječnik i psihoterapeut

Monika Pranjić
na
šampionskom
postolju
i kao
prvopro-
česnica
s majkom
u dvorani
HKM Giessen

GIESSEN Monika Pranjić svjetska prvakinja u karateu

Ovogodišnja prvopričesnica iz Giessena Monika Pranjić postala je svjetska prvakinja Svjetske karate organizacije (World Karate Organisation). Na nedavnom svjetskom prvenstvu u Jesolo, Italija, od 5. do 7. svibnja, na kojem je nastupilo 1200 natjecatelja iz 27 država, Monika je postala svjetska prvakinja u „slobodnoj“ odn. tehničkoj disciplini, ili u disciplini Free-Style-Kata. Uz ovu zlatnu kolajnu dobita je i brončanu u disciplini Point-Karate. Nakon zlatne kolajne na proljetnom Europskom prvenstvu ovo je vrhunac uspjeha ove mlade sportašice u njezinoj dobnoj skupini. Monika je odlična učenica u školi. Osim toga ona je tiha, pozorna, vesela i susretljiva te vrlo omiljena u vjeronaučnoj skupini HKM u Giessenu. Čestitamo joj na osvojenim kolajnama i želimo Božji blagoslov u daljnjem životu i radu.

M.V.

▲ Vjernici HKM Wetzlar/Montabaur obilježili su 27. svibnja srebrni jubilej svoje zajednice

▼ Nikola fra Samuel Vidović s roditeljima na dan svoje Mlade mise, 7. svibnja 2000. u Reutlingenu. On je jedan od rijetkih hrvatskih mladomisnika, koji je rođen i odrastao u Njemačkoj, a koji se odazvao pozivu u svećeničku službu.

▲ Djeca HKM Ulm priredili su svojim majkama ugodno iznenađenje priredbom za Majčin dan

Gloria Patri et Filio
et Spiritui Sancto

Hodočasnici HKM München ispred Gospiine bazilike u Lourdu.
Na hodočašću je po prvi puta bilo i pedesetak ovogodišnjih krizmanika.